

Univerzita Pardubice

**Fakulta ekonomicko-správní
Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Analýza bankovních služeb pro podnikatele, malé a střední podniky

Ivana Kořínková

**Bakalářská práce
2013**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana Kořínková**
Osobní číslo: **E09171**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Analýza bankovních služeb pro podnikatele, malé a střední podniky**
Zadávací katedra: **Ústav matematiky a kvantitativních metod**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce bude zmapovat a analyzovat bankovní služby pro podnikatele, malé a střední podniky u vybraných komerčních bank ČR.

Bakalářská práce bude obsahovat:

- charakteristiku, rozdělení a cenu bankovních služeb,
- profily zvolených komerčních bank a jejich služby pro podnikatele, malé a střední podniky,
- analýzu vybraných nabízených služeb u jednotlivých vybraných bank ČR.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

ČERNOHORSKÝ, Jan; TEPLÝ, Petr. Základy financí. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3669-3.

KALABIS, Zbyněk. Bankovní služby v praxi. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-251-0882-1.

MEJSTŘÍK, Michal; PEČENÁ, Magda; TEPLÝ, Petr. Základní principy bankovníctví. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1500-4.

PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. Komerční bankovníctví v České republice. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1180-1.

REVENDA, Zbyněk. Centrální bankovníctví. 3. aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.

REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. ISBN 80-7261-132-1.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavla Jindrová, Ph.D.

Ústav matematiky a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: 30. září 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Ivana Kořínková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Mgr. Pavle Jindrové, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Ráda bych také poděkovala Ing. Bakové z České spořitelny, a.s., Bc. Kroumanové z Československé obchodní banky, a.s. a paní Pavlasové z GE Money Bank, a.s. za poskytnuté materiály a odborné konzultace.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na bankovní služby pro podnikatele, malé a střední podniky. Nejprve je popsán bankovní systém České republiky. Následuje zmapování bankovních služeb, které jsou rozčleněny a charakterizovány. V závěru práce je provedena analýza vybraných nabízených služeb u daných komerčních bank. Pro práci byly vybrány tři banky – Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s. a GE Money Bank, a.s.

KLÍČOVÁ SLOVA

Banka, druhy bank, obchodní banka, bankovní služby, úvěr, podnikatelský účet

TITLE

The Analysis of Banking Services for Enterprisers, Small and Mid-sized Enterprises

ANNOTATION

The bachelor's thesis focuses on banking services for enterprisers, small and mid-sized enterprises. In the first part, the banking system of the Czech Republic is described. Then, the different types of banking services are subdivided and characterised. The theses is concluded with the analysis of selected services being offered by several commercial banks; for this purpose, three banks have been chosen – Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s. a GE Money Bank, a.s.

KEYWORDS

Bank, types of banks, commercial bank, banking services, bank credit, bussiness account

OBSAH

ÚVOD	10
1 BANKY A BANKOVNÍ SYSTÉM (DRUHY A ČINNOSTI BANK).....	12
1.1 POJEM BANKA	12
1.1.1 Právní úprava bankovního podnikání.....	12
1.2 BANKOVNÍ SYSTÉM V ČR.....	14
1.3 DRUHY BANK.....	16
1.3.1 Obchodní banky.....	17
1.4 ZÁKLADNÍ FUNKCE	17
1.4.1 Finanční zprostředkování	17
1.4.2 Emise bezhotovostních peněz.....	18
1.4.3 Provádění platebního styku	18
1.5 ZÁSADY ČINNOSTI.....	18
1.6 PRAVIDLA PRO ČINNOST OBCHODNÍCH BANK.....	18
1.7 BANKOVNÍ RIZIKA	19
2 CHARAKTERISTIKA A ČLENĚNÍ BANKOVNÍCH SLUŽEB	21
2.1 FINANČNĚ ÚVĚROVÉ OBCHODY.....	23
2.1.1 Peněžní úvěry.....	25
2.1.2 Závazkové úvěry a záruky.....	27
2.1.3 Alternativní formy financování	28
2.2 DEPOZITNÍ OBCHODY	28
2.3 PLATEBNĚ ZÚČTOVACÍ OBCHODY	29
2.4 INVESTIČNÍ OBCHODY	33
2.5 CENA BANKOVNÍCH SLUŽEB	33
3 PODNIKATEL, MALÝ A STŘEDNÍ PODNIK	35
4 PROFILY VYBRANÝCH KOMERČNÍCH BANK	36
4.1 ČESKÁ SPOŘITELNA, A.S.....	36
4.1.1 Poskytované služby.....	37
4.2 ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, A.S.	39
4.2.1 Poskytované služby.....	40
4.3 GE MONEY BANK, A.S.	41
4.3.1 Poskytované služby bankou	42
5 ANALÝZA SLUŽEB.....	45
5.1 ANALÝZA PODNIKATELSKÝCH ÚČTŮ	45
5.1.1 Česká spořitelna, a.s.....	46
5.1.2 Československá obchodní banka, a.s.	47
5.1.3 GE Money Bank, a.s.	50
5.1.4 Komparace podnikatelských účtů	52
5.2 ANALÝZA ÚVĚRŮ.....	54
5.2.1 Modelový příklad 1.....	55
5.2.2 Komparace příkladu 1.....	57
5.2.3 Modelový příklad 2.....	59
5.2.4 Komparace příkladu 2.....	60
ZÁVĚR.....	63
POUŽITÁ LITERATURA	65

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Základní struktura bilance banky	22
Tabulka 2: Základní členění jednotlivých forem platebního styku	30
Tabulka 3: Podnikatelská konta ČS	47
Tabulka 4: Podnikatelská konta ČSOB	49
Tabulka 5: Konta Genius Business GE Money Bank	51
Tabulka 6: Bodové hodnocení podnikatelských účtů	53
Tabulka 7: Bodové hodnocení účtů pro střední firmy	54
Tabulka 8: Neúčelový, nezajištěný úvěr od ČS	56
Tabulka 9: Rychlý úvěr na podnikání od ČSOB	56
Tabulka 10: Expres Business od GE Money Bank	57
Tabulka 11: Porovnání úvěrů z příkladu 1	58
Tabulka 12: Úvěrové náklady	58
Tabulka 13: Provozní úvěr ČS	59
Tabulka 14: Kontokorentní úvěr ČSOB	60
Tabulka 15: Provozní úvěr od GE Money Bank	60
Tabulka 16: Komparace úvěrů z modelové situace 2	61
Tabulka 17: Úvěrové náklady	61

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Banka jako finanční zprostředkovatel	12
Obrázek 2: Finanční rizika ve financích	19

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

a.s.	akciová společnost
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Československá obchodní banka
EU	Evropská unie
GE	General Electric
GEMB	GE Money Bank
p.a.	per annum
PRIBOR	Prague InterBank Offered Rate
Sb.	Sbírka zákonů
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication

ÚVOD

Banky, bankovní produkty a bankovníctví se staly součástí každodenního života většiny lidí v moderní společnosti. Dobře fungující bankovníctví je jedním ze základních stavebních kamenů prosperující ekonomiky.

Bankovníctví patří dnes v každé tržní ekonomice mezi odvětví s nejvyšší dynamikou rozvoje. Bez kvalitně fungujících bank není myslitelný výraznější ekonomický pokrok. Vztah bankovního odvětví a ostatních sfér každé ekonomiky je však oboustranný. Vyspělá ekonomika potřebuje vyspělý bankovní systém.

Banky patří mezi instituce, jejichž hlavní oblastí činnosti jsou operace a obchody s penězi. Peníze byly, jsou a vždy budou nedílnou součástí lidských životů. Peníze jsou jednoznačně spojeny s existencí a fungováním bank. V každé ekonomice z celé řady příčin existuje u některých subjektů volná kupní síla, u jiných nedostatek peněžních prostředků. Banky shromažďují dočasně volné peněžní zdroje a redistribuují je. Jinými slovy, banky jsou prostředníky mezi nabídkou peněžních úspor a poptávkou po nich. Kromě toho v současnosti provádějí celou řadu dalších činností a nabízejí klientům spoustu různých služeb. Jedním z nejvýznamnějších finančních zprostředkovatelů v každé tržní ekonomice jsou obchodní banky.

Cílem práce je zmapovat a porovnat bankovní služby pro podnikatele, malé a střední podniky u vybraných komerčních bank ČR.

V této bakalářské práci byly vybrány následující bankovní instituce – Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s. a GE Money Bank, a.s.

Ke splnění cíle práce je nutné si nejprve vymežit bankovní soustavu ČR a také samotný pojem „banka“. Dále je zapotřebí si určit základní druhy bank, jejich funkce, zásady a pravidla pro činnost. Nejdůležitější částí bude charakteristika a rozdělení bankovních služeb do základních skupin. Vzhledem k cíli práce nebudou popisovány všechny bankovní služby, ale pouze ty, které banky poskytují podnikatelům, malým a středním podnikům. Banky v současné době provádějí širokou paletu činností, které se neustále rozvíjejí, kombinují a různým způsobem modifikují. Jednotlivé služby, které mohou banky samostatně nabízet a zpravidla za úplaty provádět, se označují jako bankovní produkty. V další kapitole budou vypsány aktuální nabízené služby vybraných bank. S ohledem na velké množství produktů, které banky nabízejí, budou pro komparaci mezi bankami zvoleny následující produkty - běžné účty a úvěry. Běžné účty budou analyzovány na základě několika kritérií. Pomocí

bodového ohodnocení následně porovnány. Pro analýzu úvěrů budou vytvořeny dva modelové příklady, které mohou v reálné situaci nastat.

Základní vstupní informace pro analýzu budou zajištěny prostřednictvím řízených rozhovorů u pracovníků jednotlivých institucí. Tito pracovníci určí jaké produkty je jejich banka schopna nabídnout klientům na základě daných požadavků. Dále budou v této práci provedeny výpočty celkových nákladů na úvěr.

1 BANKY A BANKOVNÍ SYSTÉM (DRUHY A ČINNOSTI BANK)

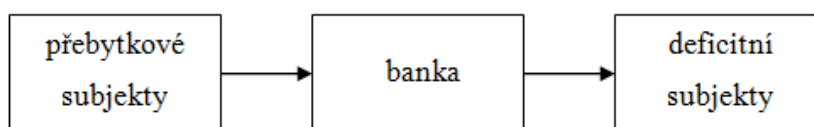
1.1 Pojem banka

Samotný název banka pochází z období středověké Itálie, kde byly položeny základy bankovníctví. Italské slovo latinského původu „il banco“ znamenající stůl, pult nebo lavici, jež dalo bankám jméno, vlastně popisuje podobu prvních bank. Onen stůl sloužil k vypořádání bankovních transakcí.

Banka je podnikatelský subjekt, který na ziskovém principu realizuje tok finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty. Při sledování banky jako podnikatelského subjektu se obvykle hledí na znaky, v nichž se koncentrují její specifika. Téměř všechna se dají odvodit od určující vlastnosti banky jako finančního zprostředkovatele. [29]

K vymezení pojmu banka je možné přistupovat ze dvou hledisek a to z hlediska funkčního a právního. „Z funkčního hlediska lze banku charakterizovat jako finančního zprostředkovatele, jehož hlavní náplní činnosti je přijímání vkladů, poskytování úvěrů a provádění platebního styku“ [32, str. 86]. Právní hledisko je popsáno v podkapitole 1.1.1.

Základem existence banky je tedy přerozdělování dočasně volných peněžních prostředků. Význam a postavení banky jako finančního zprostředkovatele v ekonomice lze schematicky znázornit pomocí následujícího obrázku, kde šipky znamenají přesun finančních prostředků [15].

Obrázek 1: Banka jako finanční zprostředkovatel

Zdroj: [15]

1.1.1 Právní úprava bankovního podnikání

Vzhledem k tomu, že v určité podobě mohou některé peněžní služby realizovat různé subjekty, je přesnější vymezení banky určeno zákonem. V České republice je základním právním dokumentem, který upravuje založení a činnost obchodních bank, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Pro úpravu bankovního prostředí jsou důležité i další zákonné a podzákonné normy. Mezi významné zákony patří např. [30]:

- Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník;
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník;
- Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (o platebním styku), ve znění pozdějších předpisů.

Dále se jedná o podzákoné právní normy vydávané Českou národní bankou formou vyhlášek, nařízení a opatření. Jedná se např. o [15]:

- vyhlášku č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry;
- opatření České národní banky č. 2. ze dne 23. září 2003, kterým se stanoví minimální výše likvidních prostředků a podmínky tvorby povinných minimálních rezerv, ve znění pozdějších opatření;
- vyhlášku č. 62/2004 Sb., ze dne 2. února 2004, kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o bankách zpracovává příslušné předpisy EU a upravuje některé vztahy související se vznikem, podnikáním a zánikem bank. Podle zákona o bankách je banka právnická osoba se sídlem v ČR, založená jako akciová společnost, která přijímá vklady od veřejnosti, poskytuje úvěry a je k výkonu těchto činností vybavena povolením (licencí) od ČNB.

Banka může kromě základních operací vykonávat další činnosti, které jsou také uvedeny v zákoně o bankách [3]:

- investování do cenných papírů na vlastní účet;
- finanční pronájem (finanční leasing);
- platební styk a zúčtování;
- vydávání a správu platebních prostředků, například platebních karet;
- poskytování záruk;
- otvírání akreditivů;
- obstarávání inkasa;

- poskytování investičních služeb podle zvláštního právního předpisu, s tím, že se v licenci uvede, které hlavní investiční služby a činnosti a doplňkové investiční služby je banka oprávněna poskytovat a ve vztahu ke kterým investičním nástrojům podle zvláštního právního předpisu;
- finanční makléřství;
- výkon funkce depozitáře;
- směnárenskou činnost;
- poskytování bankovních informací;
- obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem;
- pronájem bezpečnostních schránek.

Při svém podnikání se banka musí řídit pravidly obezřetného podnikání, která stanovuje ČNB. Smyslem těchto pravidel je zabránit rizikovým obchodům. Banky zároveň podléhají dalším povinnostem, např. povinnosti dodržovat bankovní tajemství. [3]

Zahraniční banky mohou získat od ČNB povolení působit jako banka v ČR prostřednictvím bankovní pobočky. Banky z EU licence již získávat nepotřebují. Pokud byla bankám udělena licence k výkonu bankovní činnosti v domovském státě, tzn. v zemi jejich sídla, není již nutné žádat o její udělení ČNB. Bankovní dohled nad pobočkou vykonává orgán dohledu domovského státu [27].

Směrnice Evropské unie 2006/48/EC definuje pojem úvěrová instituce (což banka je) jako a) podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet, nebo b) instituce elektronických peněz ve smyslu směrnice 2000/46/ES [17].

Bankovníctví je globální odvětví. Všude na světě je ovlivňováno vnějšími faktory. Po vstupu ČR do EU se proto musíme řídit politikou a legislativou EU, která je regulována poměrně volně a důraz je kladen na regulaci a dohled na národní úrovni.

1.2 Bankovní systém v ČR

V ČR existuje univerzální dvoustupňový bankovní systém. Je založen na institucionálním oddělení makroekonomické funkce, kterou zabezpečuje centrální banka a mikroekonomické funkce, která je doménou sítě komerčních bank. Hlavním posláním a cílem centrální banky, kterou v ČR představuje ČNB, je péče o měnovou (popř. cenovou) stabilitu. Ostatní banky provádějí svou činnost na podnikatelském principu s cílem dosahovat zisk.

Pojem univerzální bankovníctví znamená to, že banky mohou poskytovat celou paletu bankovních produktů a nejsou tedy omezeny pouze na jednu konkrétní specifickou činnost. Tyto banky poskytují jak klasické produkty komerčního bankovníctví (kam patří například přijímání vkladů, poskytování úvěrů, zprostředkování platebního styku, atd.), tak produkty investičního bankovníctví (mezi které se řadí zejména emisní obchody, depozitní obchody a obchody s cennými papíry). [32]

Základními subjekty každého bankovního systému jsou všeobecně považovány obchodní banky, které mají ze zákona pověření provádět bankovní operace a bankovní služby.

Bankovní systém však představuje souhrn všech bankovních institucí ve státě a uspořádání vztahů mezi nimi. Jednotlivé bankovní instituce se od sebe liší primárně šíří nabízených služeb a povahou svých klientů. Další odlišnosti jsou dány různým charakterem bankovních institucí, obratem a velikostí bank, druhem sledovaných cílů apod. Z hlediska širě nabízených služeb je patrná inklinace právě k již zmíněnému univerzálnímu bankovnímu systému [31].

Bankovní soustavu v ČR tvoří souhrn bank včetně poboček zahraničních bank působících na českém území. Do bankovního systému též patří speciální instituce, kterými jsou například stavební spořitelny, ty jsou upraveny kromě zvláštního zákona o stavebním spoření také zákonem o bankách, a tak je stavební spořitelna součástí bankovní soustavy. Vznik těchto bank je vázán na udělení bankovní licence a okruh jejich činnosti je výhradně omezen na tzv. stavební spoření a další související produkty. Stavební spořitelny přijímají účelové vklady a v návaznosti na tyto vklady a při splnění konkrétních stanovených podmínek poskytují účelové stavební úvěry. Další specializované banky jsou investiční banky, které poskytují služby především podnikům.

Existují i další specializované banky, které se úmyslně omezují jen na určitý druh bankovní činnosti. Mezi takto specializované banky patří exportní banky, rozvojové banky a hypoteční banky. Konkrétně do této skupiny specializovaných bank, které působí na českém trhu, patří dvě banky se státní účastí. Jde o Českomoravskou záruční a rozvojovou banku a Českou exportní banku. Hlavní funkcí Českomoravské záruční a rozvojové banky je podpora malých a středních podniků, kterou provádí zejména pomocí poskytování cenově zvýhodněných záruk za úvěry poskytované komerčními bankami. Česká exportní banka je zaměřená na podporu exportu (vývozu) prostřednictvím poskytování státem zvýhodněného financování, a to zejména z hlediska doby splatnosti úvěrů a výše úrokových sazeb. [32]

Na českém bankovním trhu působí celkem 44 bank včetně poboček zahraničních bank (k 31.1.2013). Do tohoto počtu ovšem není zahrnuta ČNB.

1.3 Druhy bank

Na bankovním trhu působí velké množství bank, které se od sebe navzájem liší druhem a rozsahem prováděných činností, velikostí, územní působností, apod. Druhové odlišení také vyplývá z právního rámce, funkční, produktové nebo klientské specializace. Struktura bank v naší ekonomice je dána hospodářskými, legislativními a historickými podmínkami, které v minulosti vyvolaly jejich vznik a které průběžně ovlivňují její působení.

Důsledná specializace výhradně na jeden klientský segment již dnes zvláště u velkých bank není obvyklá. Banky však často vyčleňují obsluhu jednoznačně vymezených klientských skupin do zvláštních organizačních složek [30].

Banky mohou být rozdělovány například z těchto hledisek:

1. Členění podle velikosti základního kapitálu a pobočkové sítě:
 - malé banky – základní kapitál od 500 mil. do výše cca. 1,5 mld. Kč, maximálně 5 obchodních míst,
 - střední banky – základní kapitál od 1,5 mld. Kč a výše, maximálně 50 obchodních míst,
 - velké banky.
2. Peněžní ústavy se mohou specializovat v rovině funkční, resp. produktové v této souvislosti se v současnosti odlišuje např. [30]:
 - hypoteční banka,
 - rozvojová banka,
 - municipální banka,
 - exim banka,
 - direct bank.
3. Další specializační rovina souvisí s orientací na určitý segment obsluhované klientely [30]:
 - retailové banky,
 - wholesale banky,
 - private bank.
4. Z hlediska motivace existují banky, které podnikají s cílem [15]:
 - zisku,
 - modifikace ziskového principu,

- měnově politickým,
- dalších specifických motivů.

5. Podle převažujících obchodů se člení banky na [15]:

- komerční (obchodní) banky,
- investiční banky,
- univerzální banky,
- stavební spořitelny,
- splátkové banky,
- depozitní banky,
- elektronické bankovníctví,
- atd.

1.3.1 Obchodní banky

Obchodní banky se člení podle převažujících služeb na banky univerzální a specializované. Banky univerzální mají plnou bankovní licenci a poskytují služby všem svým zákaznickým skupinám. Jde o banky provádějící převážnou většinu obvyklých bankovních služeb a operací. Specializované banky provádějí především některé vybrané skupiny služeb a obchodů. Mohou být specializované teritoriálně (při plné bankovní licenci operují pouze v určitém regionu), zákaznický (při plné bankovní licenci poskytují služby pouze vybraným skupinám zákazníků), produktově (mají omezenou bankovní licenci pouze na prodej určitých bankovních produktů) [33].

1.4 Základní funkce

Banky plní řadu různých funkcí a při své činnosti mají k dispozici velké množství svěřených finančních prostředků. Rizika chybné operace či podvodu jsou proto oproti jiným nefinančním institucím o mnoho větší. *„Z finančního hlediska mezi základní funkce bank patří finanční zprostředkování, emise bezhotovostních peněz a provádění platebního styku.“* [15, str.198]

1.4.1 Finanční zprostředkování

Alokace finančních prostředků prostřednictvím finančního trhu může probíhat přímo mezi přebytkovými a deficitními subjekty, nebo nepřímo prostřednictvím finančních zprostředkovatelů. Banky představují nejdůležitější instituce finančního zprostředkování. Jako

podnikatelské subjekty provádějí tuto činnost na ziskovém principu. Snaží se umisťovat získané zdroje tam, kde přinesou nejvyšší zhodnocení.

1.4.2 Emise bezhotovostních peněz

Zatímco emise hotovostních peněz má v kompetenci výhradně ČNB, na emise bezhotovostních peněz, tj. peněz v podobě zápisů na bankovních účtech, se mohou podílet i banky. Z toho vyplývá, že banky neposkytují úvěry pouze z přijatých depozit, nýbrž díky emisím bezhotovostních peněz mohou poskytovat úvěry nad rámec přijatých depozit.

1.4.3 Provádění platebního styku

Banky plní ve funkci zprostředkovatele platebního styku nezastupitelnou roli. Je to dáno především technickými, personálními a organizačními předpoklady bank pro výkon zprostředkovatele. Banky provádějí platební styk rychle, bezpečně a levně. Efektivní platební styk je jednou ze základních podmínek pro fungování tržní ekonomiky. [32]

1.5 Zásady činnosti

Za nejvýznamnější zásady činnosti obchodních bank se považuje zásada rentability, zásada likvidity a zásada jistoty [31].

- Zásada rentability - banky usilují stejně jako kterýkoli jiný podnikatelský subjekt o dosažení zisku. Rentabilita je základním atributem bankovního podnikání.
- Zásada likvidity - likviditu banky lze charakterizovat jako její schopnost dostát kdykoli svým závazkům. Musí být schopna uspokojit požadavky svých věřitelů na vyzvednutí jejich peněžních prostředků.
- Zásada jistoty (solventnosti) - ve srovnání s jinými podnikatelskými subjekty podstupují banky celou řadu specifických rizik, s nimiž se musejí vyrovnat.

1.6 Pravidla pro činnost obchodních bank

Získání licence umožňuje obchodní bance realizovat podnikatelské činnosti. Současně ji vystavuje povinnosti plnit další požadavky stanovené ČNB. Jejich cílem je podpořit obezřetné podnikání banky a omezit příčiny vzniku systémového rizika v odvětví.

Soubor pravidel pro činnost obchodních bank je vydáván ČNB. Některé jsou formulovány obecněji, ostatní jsou přesně kvantifikovány. Tato pravidla upravují [27]:

- přiměřenost kapitálu,

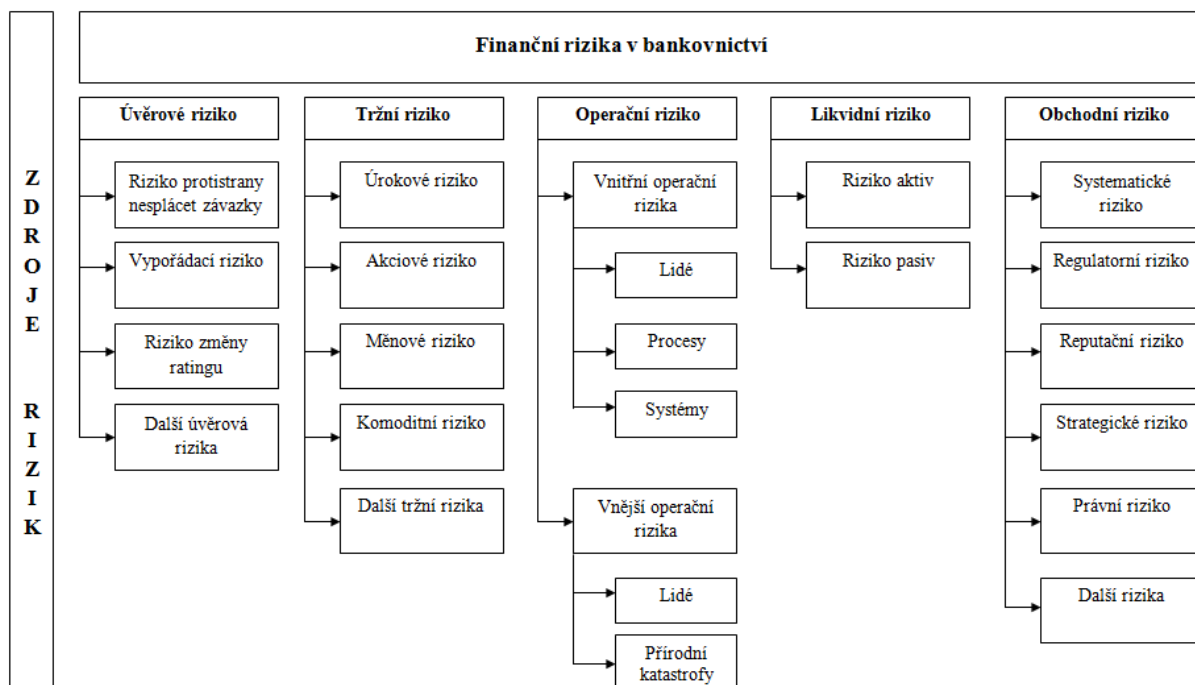
- přiměřenost likvidity,
- tvorbu rezerv a opravných položek k finančním pohledávkám,
- povinné minimální rezervy u ČNB,
- pojištění vkladů bankovních klientů,
- požadavky na uveřejňování informací obchodními bankami,
- vnitřní kontrolní systémy obchodních bank.

1.7 Bankovní rizika

Obecně se rizikem rozumí výskyt nečekané události v budoucnosti obvykle s negativním výsledkem. „Ve financích obecně je definice rizika chápána odlišně a v širším kontextu a odpovídá pravděpodobnosti, že reálný výnos investice bude odlišný od očekávaného výnosu investice“ [15, str. 149].

Vzhledem k tomu, že se banky snaží z dlouhodobého hlediska maximalizovat svůj zisk, musejí přebírat určitá rizika. Jejich správná identifikace, měření a řízení patří k jedné ze základních podmínek efektivní činnosti banky a její dlouhodobé stability.

Následující obrázek ukazuje hlavní rizika ve financích, mezi které patří úvěrové, tržní, operační, likviditní a obchodní riziko.

Obrázek 2: Finanční rizika ve financích

Zdroj: [15]

Úvěrové (neboli kreditní) riziko je potencionální ztráta, kterou banka utrpí v případě, že její dlužník či protistrana nedostojí svým závazkům. Nejvýznamnějším rizikem je riziko nesplacení poskytnutého úvěru klientem.

Tržní riziko je riziko ztráty vyplývající z nepříznivého vývoje tržních cen, tj. úrokových sazeb, cen akcií, devizových kurzů, cen různých komodit jako např. ropy nebo zlata. Tržní riziko je tedy souhrnný pojem pro úrokové, měnové, akciové riziko a další rizika spojená s pohybem tržních cen. [29]

Operační (neboli provozní) riziko je riziko, které vyplývá ze selhání např. interních procesů, lidí, systémů nebo vnějších událostí jako jsou přírodní katastrofy. Součástí provozního rizika je riziko transakční, riziko provozního řízení a riziko systémů.

Likviditní riziko (neboli riziko likvidity) závisí více než kterékoliv jiné riziko na důvěře. Pokud se nechce banka dostat do potíží, musí být likvidní v každém okamžiku. Likviditou banky se rozumí *„schopnost banky dostát v každém okamžiku svým splatným závazkům”* [32, str. 97].

Obchodní riziko je důsledkem ekonomického a finančního prostředí, ve kterém se banka vyskytuje. Jde v podstatě o taková rizika, která jsou následkem změn rozsahu a struktur bankovních činností.

2 CHARAKTERISTIKA A ČLENĚNÍ BANKOVNÍCH SLUŽEB

Bankovní služby existují déle než samotné banky. Dokazuje to, že příčinou vzniku takových služeb nebyl záměr nějakých institucí, ale přirozená potřeba uživatelů související s rozvojem obchodu, výroby a oběhu peněz.

Bankovní služby poskytují podnikům a obyvatelstvu především obchodní banky a spořitelny. V bankovní terminologii, jak bylo již dříve uvedeno, nejsou spořitelny vyčleněny zvlášť, ale jsou považovány také za obchodní banky, protože jsou z části upravovány zákonem o bankách.

Poskytnutí služby klientovi je finálním výsledkem bankovních aktivit. Jde o službu nemateriální povahy. Do této sféry se řadí svojí podstatou i celé bankovníctví. Jednotlivé služby, které mohou banky samostatně nabízet a zpravidla za úplatu provádět, se označují jako bankovní produkty. K popisu činností banky se také využívá pojmů bankovní operace či bankovní obchod, v podstatě jde o slova nadřazená bankovním produktům [30].

Banky v současné době provádějí širokou paletu činností, které se neustále rozvíjejí, kombinují a různým způsobem modifikují. Jejich vývoj je ovlivňován řadou faktorů, kterými jsou např. požadavky klientů bank, možnosti využití technologií, efektivnost bankovních služeb a stupeň internacionalizace. Z těchto důvodů je obtížné provést jejich obecnou charakteristiku a systematizaci.

Systematizace bankovních produktů tedy není vzhledem k jejich různorodosti a vzájemnému prolínání jednoduchou záležitostí. Přestože jich existuje velké množství, je velice důležité je rozčlenit do několika specifických skupin, které se uplatňují pro lepší orientaci v těchto produktech. [26]

V bankovní praxi se uplatňují obvykle dvě základní varianty členění bankovních produktů - podle tradičního a novějšího přístupu [30].

Tradiční přístup vychází z pohledu banky. Produkty se dělí podle jejich vazby na rozvahu banky, tzn. sleduje se odraz realizovaného produktu v bilanci banky. Podle toho se bankovní produkty dělí na [15]:

- aktivní – produkt se promítne v aktivech, banka se jejich realizací dostává do pozice věřitele, bance vznikají pohledávky nebo vlastnická práva (např. úvěry, nákupy cenných papírů);

- pasivní – produkt se odrazí v pasivech, banka se jejich realizací staví do role dlužníka, těmito operacemi získává banka cizí finanční zdroje na úvěrovém principu (např. vklady, vlastní dluhopisy);
- neutrální – produkt se neodrazí v rozvaze banky (je rozvahově neutrální), nesouvisejí ani s věřitelskou, ani s dlužnickou pozicí banky, jedná se především o organizaci a realizaci platebního styku.

Bilance banky dává informaci o tom, jaká je struktura majetku daného podniku na jedné straně a na druhé straně, z jakých zdrojů je tento majetek financován. Základní formální struktura bilance banky vycházející ze současné platné metodiky ČNB je znázorněna v následující tabulce.

Tabulka 1: Základní struktura bilance banky

Aktiva	Pasiva (závazky a kapitál)
Pokladní hodnoty (hotovost)	Závazky vůči ČNB
Směnky (eskontní úvěr), pokladniční poukázky	Vklady jiných bank, příp. i úvěry od jiných bank
Šeky	Vklady klientů
Úvěry klientům	Vlastní emise dluhopisů (obligací)
Vklady u ostatních peněžních ústavů (včetně centrální banky)	Akciový kapitál
Státní pokladniční poukázky, státní dluhopisy a cenné papíry	Zákonné rezervní fondy
Konsorciální účasti	Ostatní fondy (např. kapitálové fondy, tvořené např. emisním áziem z emise akcií)
Hmotný a nehmotný majetek banky (pozemky, budovy, zařízení)	Nerozdělený zisk minulých let, který nebyl použit na tvorbu příslušných fondů, na výplatu dividend akcionářům atp.
Ostatní aktiva (zůstatky na účtech časového rozlišení nebo na uspořádacích účtech)	Ostatní pasiva (např. zůstatky na účtech časového rozlišení)

Zdroj: [25]

Od tradičního přístupu k systematizaci bankovních produktů se do značné míry odklánějí moderní principy. Tyto novější přístupy staví do popředí funkci (účel), jakou plní daný bankovní produkt pro klienta banky. Podle účelu, jaký mají pro klienta, je možné bankovní produkty rozdělit do následujících pěti základních skupin[32]:

- bankovní finančně úvěrové produkty,
- depozitní (vkladové) bankovní produkty,

- platebně zúčtovací bankovní produkty,
- produkty investičního bankovníctví,
- pokladní a směnářské produkty.

Z hlediska segmentace klientů je pro banku důležité i členění bankovních produktů do dvou následujících skupin [15]:

- retailové produkty – vyznačují se tím, že se většinou týkají relativně menších částek, ale naopak většího počtu transakcí či klientů;
- wholesalové produkty – jsou většinou spojeny s většími částkami, ale menším počtem transakcí, často mají mnohem individuálnější povahu.

Nyní budou podrobněji popsány bankovní produkty podle účelu, jaký mají pro klienta. Klientem se bude rozumět, vzhledem k zadání bakalářské práce, pouze podnikatel, malý a střední podnik. Nebudou popisovány tedy všechny bankovní produkty a služby, které banky nabízejí, ale jen ty, které nabízejí pro již vyjmenované subjekty zájmu práce.

2.1 Finančně úvěrové obchody

Finančně úvěrové obchody (produkty) umožňují klientům získat finanční prostředky od bank. Poskytování úvěrů a další formy financování patří mezi nejdůležitější obchody komerčních bank, protože jsou vysoce výnosné. Pro banku představují největší část jejich zisku. Jde o aktivní bankovní obchody, tzn. takové obchody, které jsou účetně zobrazeny na straně aktiv rozvahy banky.

„Úvěr je možné definovat jako časově omezené, úplatné zapůjčení peněz k volnému nebo smluvně vázanému použití“ [25, str. 71]. Úplatné zapůjčení znamená, že je zpravidla předem smluvená odměna, která se nazývá úrok. Úrok je tedy cenou úvěru.

Jak již bylo zmíněno, úvěry představují největší část příjmů banky, ale zároveň představují největší část rizika, kterému je vystavena. Před samotným čerpáním úvěru banka vydává klientovi příslib (nečerpatelný úvěr), že mu poskytne prostředky v určité výši a době. Jakmile klient o čerpání požádá, příslib zaniká a vzniká úvěr [33].

V dnešní době poskytují banky celou řadu různých úvěrů, které se vzájemně odlišují řadou charakteristik. Mohlo by se proto zdát jako jednoduchý úkol, rozdělit úvěry podle několika kritérií do několika skupin. Ve skutečnosti je ovšem takřka nemožné sestavit přehled všech v praxi se vyskytujících úvěrů. Proto i jejich následné třídění není jednoduchou záležitostí. Za nejdůležitější a rozhodující kritérium je často považovaná doba, na kterou je úvěr poskytnut. V následujícím přehledu je uvedeno členění úvěrů podle různých hledisek.

1. Podle doby splatnosti se rozlišují úvěry:
 - krátkodobé – úvěry se splatností do jednoho roku;
 - střednědobé – úvěry pořizované na dobu jednoho až čtyř let;
 - dlouhodobé – splatnost úvěrů je vyšší než čtyři roky.
2. Z hlediska zajištění se rozdělují úvěry [25]:
 - zajištěné – jsou za ně považovány úvěry, jejichž splacení je zajišťováno zárukami umožňujícími splacení poskytnutého úvěru náhradní cestou v případě, že dlužník není schopen ze svých běžných příjmů úvěr splácet;
 - nezajištěné – u těchto úvěrů banka nevyžaduje žádnou záruku.
3. Členění podle měny:
 - korunové – úvěry v národní měně;
 - cizoměnové – úvěry, které jsou poskytovány v jiné měně, tzv. devizové úvěry.
4. Podle subjektu, tedy z hlediska věřitele (ten, kdo úvěr poskytuje), nebo z hlediska dlužníka (ten, kdo úvěr přijímá) se rozlišují úvěry např. [33]:
 - mezibankovní;
 - mezivládní;
 - mezistátní;
 - obecní;
 - úvěry pro podnikatelské účely;
 - úvěry občanům.
5. Podle objektu, neboli podle toho, na co je úvěr poskytnut [25]:
 - účelové – takové, kde je znám účel použití úvěru (klasické úvěry jsou vždy účelové);
 - neúčelové – účel úvěru není znám (mezi takové úvěry patří např. kontokorentní úvěr nebo úvěrové platební karty).
6. Podle způsobu čerpání může banka poskytnout úvěr [33]:
 - jednorázově nebo v několika splátkách – klient vyčerpává částku úvěru jednorázově nebo postupně v dohodnutých lhůtách. Banka se domluví s klientem na počtu, výši a termínech splátek;

- ve formě úvěrové linky – klient si může opakovaně půjčovat od banky peníze na financování svých potřeb do výše předem stanoveného limitu. Dlužník v pravidelných intervalech musí splácet úvěr.

Existuje tedy mnoho způsobů, jak je možné úvěry rozdělit. V bankovní praxi je ovšem nejčastěji používáno členění bankovních finančně úvěrových produktů do tří základních skupin - peněžní úvěry, závazkové úvěry a záruky a alternativní formy financování [32].

2.1.1 Peněžní úvěry

Peněžní úvěry představují skutečné poskytování likvidních prostředků, obvykle v bezhotovostní formě. Do skupiny peněžních úvěrů patří v praxi celá řada úvěrů. Kromě podnikatelských provozních a investičních úvěrů sem dále patří úvěry kontokorentní, eskontní, negociační, lombardní, hypoteční, revolvingový a další [32].

Provozní úvěr je úvěr, který je poskytován podnikatelům (fyzickým osobám) a právnickým osobám na financování podnikatelské činnosti. Jde o termínovaný účelový úvěr, který je určen k financování provozních potřeb podnikatele. Jednoznačně se dá určit, na co byl použit. Provozními potřebami se rozumí např. nákup zboží, materiálu, menšího investičního majetku, financování pohledávek nebo prodej svých výrobků. Tento úvěr je poskytován jako krátkodobý nebo střednědobý, pouze výjimečně jako dlouhodobý. Jednotlivé banky nabízejí širokou škálu těchto úvěrů, které se od sebe liší například dobou splatnosti, způsobem zajištění nebo výší úrokové sazby. Ta je většinou stanovena individuálně vzhledem k bonitě klienta, výši úvěru, způsobu zajištění, apod. Tyto úvěry jsou vytvářeny přímo na míru, a proto si podnikatelé mohou čerpat úvěrové prostředky podle vývoje svých potřeb.

Mezi provozní úvěry se dají zařadit úvěry na zásoby, úvěr na náklady, úvěr na pohledávky, revolvingový úvěr, kontokorentní úvěr, směnečný úvěr, lombardní úvěr a další.

Investiční úvěry jsou úvěry určené na financování projektů, které řeší spíše dlouhodobější perspektivu firmy. Tyto úvěry se tedy používají na financování investic. „*Investice se rozdělují do tří skupin na investice kapitálové, investice nemotné a investice finanční*“ [25, str. 75]. Investice kapitálové znamenají investice do hmotného investičního majetku, jako jsou nemovitosti, stroje a technologie. Investice nemotné představují investice do know-how. Finanční investice jsou investice do cenných papírů majetkového (akcie) nebo dluhového charakteru (dluhopisy).

Investiční úvěry bývají spojeny s nárůstem provozních úvěrů. Když se totiž investice dokončí, dochází k většímu objemu výroby a ta je doprovázena například růstem zásob, pohledávek apod. Pokračuje to nárůstem požadavků na další provozní úvěry.

Jako investiční úvěry mohou být označovány hypoteční úvěry, úvěry konsorciální a syndikátní, klasické investiční úvěry, doplňkové a předhypoteční úvěry, úvěry obcím, úvěry rozvojové, úvěry konsolidační atd.

Kontokorentní úvěr může být na rozdíl od ostatních úvěrů, které jsou poskytovány pouze na úvěrových účtech, poskytován na běžném účtu nebo kontokorentním účtu. Podstatou je to, že na daném účtu smí klient čerpat do minusu (debetu). Pro čerpání úvěru je stanoven úvěrový rámec (maximálně přípustný debet), který může být krátkodobě překročen. V případě čerpání finančních prostředků z tohoto úvěru, platí klient bance úrok. Tento typ úvěru patří mezi krátkodobé, ale tím, že funguje automaticky, může mít povahu i dlouhodobého úvěru. Kontokorentní úvěr bývá používán především při financování oběžného majetku. Vzhledem k tomu, že klient platí úrok pouze ze skutečně čerpaného úvěru, je obvykle úroková sazba ve srovnání s jinými krátkodobými úvěry vyšší. Kontokorentní úvěr patří všeobecně mezi nejdražší úvěry. [15]

Eskontní (směnečný) úvěr „je krátkodobý úvěr, který poskytuje banka prostřednictvím odkupu (eskontu) směnky před její splatností (dospělostí), přičemž si sráží úrok – diskont – za dobu od eskontu do dne splatnosti směnky“ [32, str. 101]. O úvěr se jedná proto, že klient prodávající směnku před její splatností nemá na peníze plynoucí ze směnky nárok. Když banka od něho směnku odkoupí, poskytuje mu eskontní úvěr. Banka zde vystupuje jako věřitel. Výše úvěru je určena směnečnou částkou a dobou splatnosti směnky. Celkové náklady pro klienta tvoří diskont, úvěrová provize, případně další náklady. Úvěr je splacen v den splatnosti směnky hlavním směnečným dlužníkem.

Komerční banky mohou prodávat eskontované směnky před dnem splatnosti ČNB, tzv. reeskontování. Eskontní úvěr je považován za levnější úvěr (např. oproti kontokorentnímu) a velmi jistý, protože banka tento typ poskytuje jen velmi dobrým klientům. Nespornou výhodou je také jasné a jednoduché právní ošetření vymáhání směnečného závazku.

Negociační úvěr „je eskontní úvěr přizpůsobený potřebám zahraničního obchodu. Dovoze předem zprostředkovává zahraničnímu dodavateli u banky (banka odkupující, negociační) eskont směnky vystavené dodavatelem (vývozcem)“ [15, str. 231]. Používá se pověřovací list, se kterým se banka obrací přímo na vývozce s příslibem odkoupení směnky, pokud ovšem vývozce splní podmínky, které jsou uvedené v tomto listě.

Lombardní úvěr je úvěr poskytovaný na základě zástavy movité věci nebo práva. Poskytují se na základě zástavy cenných papírů. Pokud potřebuje dlužník hotovost a nechce prodat svoje cenné papíry, požádá banku o tento úvěr. Lombardní úvěry se poskytují do 40 až 60 % tržní hodnoty zastavených cenných papírů. Podle druhu zástav jde o lombard na cenné papíry, směnky, zboží, pohledávky a drahé kovy.

Revolvingový úvěr znamená v podstatě opakované poskytování krátkodobých úvěrů. Tím se uspokojují požadavky klientů na dlouhodobé financování. Banka stanovuje maximální výši jeho čerpání (tzv. úvěrový rámec) a termín, k němuž bude úvěr po splnění předem domluvených podmínek opět obnoven. Neustálé obnovování úvěrového rámce může být ve stejné nebo i jiné výši. Tento úvěr je většinou poskytován na dobu kratší než jeden rok. [26]

Hypoteční úvěr je specifický svým způsobem zajištění, kterým je zástavní právo k nemovitosti. Tento úvěr není omezen z hlediska účelu, ale v praxi zcela převládají hypoteční úvěry poskytované jako účelové na financování pořízení nemovitosti a bytových potřeb. Z povahy zajištění tohoto úvěru vyplývá jeho relativně nízké riziko pro banku. Výše úrokové sazby je obvykle nižší ve srovnání s úrokovými sazbami z jiných úvěrů. Tato sazba může být stanovena jako pevná sazba (po celou dobu splatnosti) nebo pohyblivá (v závislosti na vývoji tržních úrokových sazeb). Kombinace obou těchto způsobů se také často používá, pevná sazba se určí pro několik počátečních let a pro zbylou dobu, do splatnosti úvěru, je sazba pohyblivá [32].

2.1.2 Závazkové úvěry a záruky

Banky se zavazují za svého klienta splnit jeho závazek, pokud tak neučiní sám v rámci závazkových úvěrů a záruk. Dále budou charakterizovány akceptační, remboursní a avalové úvěry a bankovní záruky.

Akceptační úvěr znamená akceptaci směnky bankou. Banka se tím stává hlavním směnečným dlužníkem, ručí za směnečnou částku. Požadavek proplacení směnky nastává až tehdy, kdy klient není schopen zaplatit včas. Tento úvěr se poskytuje pouze prvotřídním klientům. Jedná se o krátkodobý úvěr, který by měl sloužit k financování běžného provozu.

Ramboursní úvěr je formou akceptačního úvěru, který je pouze přizpůsoben zahraničním obchodním operacím. Banka akceptuje směnku na žádost dovozce, kterou na dovozce vystavil vývozce.

U avalového úvěru banka přejímá záruku za závazek svého klienta vůči třetí osobě. Záruky mohou být za provedení služby, dodání zboží, kvalitou, termínem dodání apod. Banka tento obchod nabízí jen vysoce spolehlivým klientům. Cenou tohoto úvěru je avalová provize.

Bankovní záruka je jedním z nejužívanějších zajišťovacích instrumentů, které zmírňují úvěrové riziko. Tato záruka vzniká písemným prohlášením banky v záruční listině, ve které je uvedeno, že uspokojí příjemce záruky do výše určité peněžní částky, jestliže dlužník nesplní určitý závazek. [15]

2.1.3 Alternativní formy financování

Další možností, jak si klient může opatřit finanční prostředky je faktoring, forfaiting a finanční leasing.

Faktoring představuje převzetí a odkup drobnějších krátkodobých pohledávek specializovanou faktoringovou firmou od jejich majitelů bez zpětného postihu. Existují dva druhy faktoringu. Banka při odkupu pohledávky přebírá všechna rizika, nebo nese nadále klient riziko nezaplacení. Smyslem faktoringu pro komitenta je v urychlení koloběhu podnikových finančních fondů a tím také snížení nákladů činnosti.

Forfaiting představuje odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek. Jinak je založen na stejných principech jako faktoring. Banka přebírá veškerá rizika. K odkupu mohou být využity např. dluhopisy, závazkové dlužní listy a akreditivy. Pohledávky musejí být zajištěné a doba splatnosti delší než 180 dní [31].

Finanční leasing realizuje banka prostřednictvím vlastních založených společností nebo společností založených výrobcí. Vystupují zde tři subjekty – výrobce, leasingová společnost a uživatel. Objektem pronájmu mohou být movité a nemovité věci nebo celé podniky. Základem finančního leasingu je dlouhodobý pronájem předmětu leasingu. Slouží k průběžnému financování nákladů koupě najaté věci a po ukončení nájmu k převodu vlastnictví [15].

2.2 Depozitní obchody

Depozitní neboli vkladové obchody představují pro banku formu získávání cizího kapitálu. Odrážejí se na straně pasiv v bankovní rozvaze a banka při nich vystupuje v pozici dlužníka. Klientům umožňují tyto obchody uložit a zhodnotit své finanční prostředky u bank.

Mezi základní formy produktů, při kterých banky získávají úvěrové finanční zdroje, lze považovat přijímání vkladů a emise bankovních dluhopisů. Přijímání vkladů je v podobě

vkladů na viděnou, termínovaných a úsporných vkladů. Emise bankovních dluhopisů představuje emisi různých typů dluhových papírů, které se liší z hlediska splatnosti, obchodovatelnosti atd.

Vklady na viděnou jsou vklady klientů u bank kdykoli splatné bez výpovědní lhůty, tzn. že s penězi na nich uloženými může klient v kterémkoli okamžiku disponovat. Jsou označovány také jako vklady na požádání, vista vklady nebo běžné vklady (účty). Vzhledem k disponibilitě těchto vkladů bývá úroková sazba zpravidla nejnižší v porovnání s ostatními depozitními obchody. Pro klienty slouží vklady na viděnou k likvidnímu uložení dočasně volných peněžních prostředků. Smyslem těchto účtů je mít prostředky kdykoli k dispozici, zejména pro potřeby platebního styku, a to jak hotovostního, tak také bezhotovostního. [15]

Běžný účet je považován za základní depozitní produkt. Tyto účty jsou poskytovány právními osobám, podnikatelům i fyzickým osobám a jsou vedeny v českých korunách i v cizích měnách. Běžné účty, které banky nabízejí podnikatelům, malým a středním podnikům budou podrobněji zanalyzovány a porovnány v kapitole číslo 4.

Termínované vklady jsou vklady na pevnou a zpravidla větší částku. Výše vkladu se během jeho trvání obvykle nemění. Jsou zakládány na dobu určitou a jsou vhodné pro klienty, kteří mají disponibilní prostředky a chtějí je zhodnotit. Termínované vklady jsou totiž obvykle úročeny výhodněji než běžné nebo spořicí účty. Délku vkladu si klient může zvolit podle svých potřeb [26].

Bankovní dluhopis „*je cenný papír, s nímž je spojeno právo majitele na splacení dlužné částky a povinnost banky jako emitenta toto právo uspokojit*“ [32]. Jednotlivé druhy bankovních dluhopisů se mohou odlišovat, jedno mají však společné – nevztahuje se na ně zákonné pojištění vkladů. Pro klienta z toho vyplývá vyšší riziko. Speciálním druhem dluhopisů emitovaných bankami jsou hypoteční zástavní listy, jejichž krytí je zabezpečeno zástavním právem na nemovitosti. Další formou jsou depozitní směnky, které slouží k jednorázovému zhodnocení volných peněžních prostředků. Směnku vystavuje banka ve prospěch klienta. Klient za tuto směnku zaplatí částku nižší než je směnečná částka. Tento produkt je pro velmi movité klienty [26].

2.3 Platebně zúčtovací obchody

Zabezpečování platebního styku patří mezi jeden z nejvýznamnějších úkolů bank, které ve vyspělých tržních ekonomikách plní. Platební styk je obchod bilančně neutrální, neboť nemá dopad do bilance banky. Platební styk může být definován jako vztah mezi plátcem

a příjemcem platby, při kterém dochází k uskutečnění platby, tedy k převodu peněžních aktiv mezi plátcem a příjemcem. Platební styk lze členit podle řady kritérií – viz. Tabulka 2. [29]

Tabulka 2: Základní členění jednotlivých forem platebního styku

Kritérium	Forma platebního styku	
forma peněz	hotovostní	bezhotovostní
teritorium transakce	tuzemský	zahraniční
použití doprovodných dokumentů	dokumentární	nedokumentární
počet bank v transakci	vnitrobankovní	mezibankovní
smluvní postavení banky	bezzávazkový	závazkový
předmět platebního závazku	obchodní	neobchodní
rychlost platby	standardní	expresní

Zdroj: [29]

K **tuzemskému platebnímu styku** dochází mezi subjekty v rámci jednoho státu, většinou v měně daného státu. Do **zahraničního platebního styku** se začleňují platby mezi tuzemskými a zahraničními subjekty včetně plateb mezi tuzemskými subjekty přes hranice, to je v případě, kdy jeden z nich má účet vedený v bance na území jiného státu.

V bankovní praxi se rozlišují platby **nedokumentární** (hladké) a platby **dokumentární**. U plateb nedokumentárních se k jejich provedení nepředpokládá předložení dokumentů. Dokumentární platby jsou založeny na smlouvách mezi věřitelem a dlužníkem, kdy provedení platby je vázáno na předložení předem dohodnutých dokumentů.

Hladké platby využívají řadu instrumentů, nejčastějšími jsou příkazy k úhradě a příkazy k inkasu. Dalšími jsou pak šeky nebo směnky. Příkazy k zúčtování se liší podnětem k placení. Příkaz k úhradě je příkaz majitele účtu banky, aby mu odepsala z jeho účtu částku a převedla ji na jím určený účet. Příkaz k inkasu je příkaz příjemce platby, aby banka odepsala z účtu plátce určitou částku a připsala ji ve prospěch jeho účtu. [15]

Příkazy k zúčtování se do systému platebního styku banky dostávají nejčastěji pomocí služeb tzv. přímého (elektronického) bankovníctví. Výhodou všech služeb přímého bankovníctví je možnost 24 hodin denně zadávat příkazy k úhradě, příkazy k inkasu, zjišťovat aktuální stav na účtu, atd.

Mezi platební prostředky přímého bankovníctví patří [25]:

- home banking – služba, která umožňuje komunikaci mezi klientem a bankou prostřednictvím propojení osobního počítače klienta s počítačem banky. Počítač klienta musí být vybavený speciálním softwarem. Tímto způsobem může klient ovládat účet, včetně plateb, z domova, resp. firmy. Nevýhodou této služby je to, že je vázána na jeden konkrétní počítač s nainstalovanou bankovní aplikací;
- internet banking – v podstatě to samé, ale prostřednictvím internetu. Klient může službu používat na libovolném počítači;
- telefonní centrum neboli telefonní bankovníctví (phone banking) – klient nevyužívá počítač, ale vše probíhá prostřednictvím telefonní linky. Klient komunikuje buď s živým operátorem, nebo s hlasovým počítačem;
- GSM banking – stejné jako phone banking, jediný rozdíl je ten, že klient využívá ke komunikaci s bankou mobilní telefon a technologii SIM Toolkit;
- PDA banking – je nyní nejmodernější službou přímého bankovníctví. Klient může zadávat platební příkazy prostřednictvím kapesního PDA počítače, napojeného na internet;
- Multicash – služba pro firmy, které předávají ke zpracování větší množství platebních příkazů. Tato služba umožňuje komunikaci s více bankami. Spojení s bankami je možné prostřednictvím internetu nebo přes modem. [15]

Dokumentární platby jsou vázané na předložení předem domluvených dokumentů pro provedení platby. Takovými dokumenty může být faktura, nákladový list, pojistný certifikát, doklad o zemi původu zboží, aj. Příkladem dokumentárních plateb je dokumentární inkaso a dokumentární akreditiv.

Dokumentární akreditiv představuje smlouvu mezi bankou a klientem. Obvykle jde o neodvolatelný závazek banky, že otevře účet, ze kterého bude zaplácena dodávka do sjednané částky a sjednaného termínu při splnění dohodnutých podmínek mezi dodavatelem a odběratelem. Jeho vznik byl vynucen relativně vysokými riziky spojenými s obchodními platbami ve vztahu k zahraničí. Pomocí tohoto instrumentu lze riziko nezaplacení protistranou eliminovat. [15]

Dokumentární inkaso je druhým platebním instrumentem rozšířeným v zahraničně obchodních vztazích. Představuje příkaz příkazce (prodávající, dodavatel, vývozce) své bance, aby pro něj sama nebo prostřednictvím inkasní banky vyinkasovala u třetí osoby

(kupujícího, odběratele, dovozce) určitou částku nebo jiné plnění proti předání dokumentů, které obdržela od příkazce [32].

Hotovostní platební styk je převod peněz od jednoho subjektu k druhému provedený prostřednictvím hotovostních peněz, tj. bankovek a mincí. Služby bank nabízených v hotovostním platebním styku jsou následující:

- složení hotovosti ve prospěch účtu příjemce;
- hotovostní výběry na pokladních přepážkách bank – jsou omezeny pracovní dobou zaměstnanců bank, a proto se banky snaží vyjít vstříc svým klientům zaváděním bankomatů (výběry pomocí platební karty);
- noční trezory – klienti mohou kdykoli bez čekání a bez ohledu na provozní dobu banky odnést peněžní prostředky nebo šeky k zúčtování a uložit je na svůj účet. Klient má povinnost dodržovat pravidla, která jsou dána pro tento druh služby;
- směnářenské operace - banky vyměňují jednu měnu za druhou. Ve většině případů se jedná o hotovostní platební styk, tedy o obchod s valutami;
- Cash Back – klient může vybrat hotovost přímo u obchodníka a to souběžně s placením zboží či služby;
- přijímání zákonných peněz a výměna poškozených mincí a bankovek.

Platební karty slouží k výběru hotovosti z bankomatů a k úhradě spotřebních výdajů. Jsou rozeznávány debetní a kreditní karty. U debetní karty se může čerpat pouze do výše zůstatku na běžném účtu. Platby jsou záúčtovány neprodleně po jejich provedení. Kreditní (neboli úvěrová) karta umožňuje majiteli čerpat úvěrový rámec sjednaný s bankou. Banky mohou nabízet bezúročné čerpání, které je podmíněno včasným splacením dlužné částky. [30]

Dalším pohledem na rozdělení karet – elektronické a embosovaná karta. Elektronickou kartou je možné platit pouze tam, kde je online terminál. Pokud takový terminál v obchodě není, je možné platit hotově nebo embosovanou kartou, která je vydávána důvěryhodnějším klientům. Také v oblasti platebních karet dochází k dynamickému rozvoji. Trendem jsou např. bezkontaktní platební karty.

Význam hotovostního platebního styku nelze nikterak přehlížet, rozhodující část plateb probíhá ovšem bezhotovostně. **Bezhotovostní platební styk** je vzhledem k nákladovým a organizačním podmínkám preferován. Jde o převod peněz od jednoho subjektu k druhému, realizovaný prostřednictvím jejich běžných nebo jiných účtů.

Základním nástrojem realizace tuzemského i zahraničního platebního styku je bankovní převod. Pro předávání platebních příkazů mezi bankami je možno použít různé prostředky. Zahraniční platby probíhají převážně prostřednictvím systému SWIFT. [29]

2.4 Investiční obchody

Investičním bankovníctvím se obvykle rozumí souhrn činností a produktů bank na finančním trhu. Zahrnuje transakce, které jsou prováděny s cennými papíry (CP), finančními deriváty a ostatními instrumenty trhů cenných papírů. Součástí je také poskytování odpovídajících poradenských, administrativních, technických a jiných služeb. Zisk není vytvářen tak jako u komerčního bankovníctví především z úrokových marží, ale naopak z poplatků a provizí spojených s prováděním investičních obchodů [29].

Emisí CP se rozumí činnost, kdy banka zajišťuje pro ekonomické subjekty vydávání CP, prostřednictvím nichž získává emitent finanční zdroje ke krytí svých aktiv. Banky mohou obchodovat s CP pro klienty, to znamená, že vystupují na finančním trhu jako zprostředkovatel nákupu a prodeje CP. Klient zadává příkaz bance k prodeji či koupi konkrétních CP. Nejčastěji se provádí obchody s akciemi, dluhopisy a deriváty.

Banky svým klientům zprostředkovávají fúze a akvizice. Představují poradenství klientům ohledně jejich záměrů týkajících se koupě či slučování podniků. Banky také nabízejí klientům vyhledávání vhodných akvizičních cílů, tzn. vhodných podniků ke koupi. Další činností, kterou mají v nabídce banky je oceňování aktiv, akciových podílů a podniků, do nichž klient uvažuje investovat nebo je již vlastní. [15]

2.5 Cena bankovních služeb

Cena nabízených produktů hraje velmi důležitou roli v bankovníctví, stejně jako v jiných odvětvích. Cena bankovních produktů je výsledkem cenové politiky banky. Cenová politika je pro banku zásadním metodickým a rozhodovacím procesem. Hlavním cílem cenové politiky banky je stanovení takových cen produktů, které by znamenaly dostatečnou rentabilitu banky, odrážely by nákladovost banky a udržely, popř. ještě vylepšily postavení banky v konkurenci s jinými bankami, resp. institucemi nabízejícími shodné produkty.

Ceny bankovních produktů se mohou vyskytovat v řadě různých forem. Ceny produktů se projevují ve vztazích banky a jejich klientů. Za základní druhy cen bankovních produktů lze považovat [16]:

- úroky – jde o cenu, která vyplývá ze zapůjčení peněz od banky; např. poskytnutí úvěrů, nakoupení dluhopisů;
- provize a prémie – cena za poskytnuté služby, kde na sebe přebírá banka určité riziko; např. prémie za prodej opce, záruční provize za poskytnutí bankovní záruky;
- přímé poplatky – cena za provedení určité služby klientovi. Pro banku z toho plynou určité náklady, jsou explicitně přímo vyčísleny, nejsou spojeny pro banku s převzetím rizika; např. poplatky za zprostředkování prodeje cenného papíru, poplatky za vedení účtu;
- nepřímé poplatky – cena za poskytnutí určité služby klientovi. Banka nepřebírá shodně s předchozím případem riziko. Rozdíl je v tom, že nejsou explicitně přímo vyjádřeny pro klienta jako samostatný poplatek, ale jsou zahrnuty do ceny operací a služeb; např. připsání peněz na účet klienta s pozdější valutou oproti dnu, kdy banka peníze získala.

Pro stanovení výsledné ceny bankovních služeb je zapotřebí brát v úvahu další hlediska, které se mohou i vzájemně kombinovat [16]:

- hodnotový objem – hodnotový objem produktu může být dle charakteru produktu stanoven různým způsobem, např. skutečně čerpaným objemem peněz, sjednanou částkou, kterou může klient čerpat, částkou, kterou se banka zaručila, nebo obratem za určité období;
- jednotlivý produkt, resp. činnost banky – cena je stanovována paušálně na konkrétní produkt. Výsledná cena je dána součinem jednotkové ceny a četností produktů skutečně využívaných klientem, např. poplatek za provedení příkazu k úhradě, za výběr hotovosti z bankomatu;
- hodnotový výsledek – cena se stanovuje jako funkce dosaženého výsledku ze sjednaného obchodu, např. procentní podíl z obchodu s cennými papíry;
- čas – cena je dána délkou času produktu, resp. délkou časového období, po kterou byl daný produkt využíván, např. splatnost úvěru, patří sem také poradenství a konzultace.

3 PODNIKATEL, MALÝ A STŘEDNÍ PODNIK

Pojem podnik je definován v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ObchZ) jako soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.

Podnikání je podle ObchZ soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikání je také vymezeno v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů.

Podnikatelem je [4]:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku;
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění;
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů;
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.

Podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání se v ČR charakterizuje malý a střední podnik takto [2]:

- malý podnik – zaměstnává méně než 50 zaměstnanců, jeho aktiva nepřesahují 180 mil. Kč nebo má čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč;
- střední podnik – zaměstnává méně než 250 zaměstnanců, jeho aktiva nepřesahují 980 mil. Kč nebo má čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 1,45 mld. Kč.

Dělení podle EU, které je významné především z hlediska získání dotací z evropských fondů, je následující [2]:

- mikropodnik – do 10 zaměstnanců, majetek nebo obrat do 2 mil. eur;
- malý podnik – do 50 zaměstnanců, majetek nebo obrat do 10 mil. eur;
- střední podnik – do 250 zaměstnanců, obrat do 50 mil. eur, majetek do 43 mil. eur.

Pro banky je kritériem obrat. Podle něho si rozdělují podniky podle velikosti do různých skupin.

4 PROFILY VYBRANÝCH KOMERČNÍCH BANK

Cílem této kapitoly je zmapovat nabízené služby pro podnikatele, malé a střední podniky u vybraných komerčních bank. K analýze byly zvoleny tři univerzální banky – Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s. a GE Money Bank, a.s.

Tyto banky patří mezi největší bankovní instituce na českém bankovním trhu. Banky byly vybrány nejen pro svoji „velikost“, ale také proto, že jsou dominantní z hlediska množství poskytovaných služeb.

Jednotlivé obchodní banky budou krátce charakterizovány a poté bude následovat výčet všech poskytovaných služeb, které mají ve své nabídce pro klienty z řad podnikatelů, malých a středních podniků.

4.1 Česká spořitelna, a.s.

Česká spořitelna, a.s. (ČS) patří mezi největší finanční domy v ČR. Zároveň patří k nejdéle působícím na trhu. Kořeny ČS sahají až do roku 1825, kdy zahájila činnost Spořitelna česká, její nejstarší právní předchůdce. V lednu 1990 získala Česká státní spořitelna univerzální bankovní licenci a stala se bankou. 1. února 1992 se Česká státní spořitelna změnila na akciovou společnost a vznikl současný název ČS.

Od roku 2000 je ČS členem Erste Group, jednoho z předních poskytovatelů finančních služeb ve střední a východní Evropě. Za své služby získává každoročně mnoho ocenění. V soutěži Fincentrum Banka roku 2012 získala již podeváté v řadě titul Nejdůvěryhodnější banka roku, který se uděluje na základě hlasování veřejnosti [1].

ČS je moderní banka orientovaná na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. Nezastupitelnou roli hraje také ve financování velkých korporací a v poskytování služeb v oblasti finančních trhů.

Tato banka je transparentní a otevřenou společností. Proto již dlouhodobě veřejnost pravidelně otevřeně informujeme o aktuálním dění v bance i v dceřiných společnostech včetně finančních výsledků. ČS tak dlouhodobě patří mezi informačně nejvstřícnější společnosti. Prostřednictvím Nadace České spořitelny podporuje charitativní projekty v oblasti kultury, vzdělávání, vědy, veřejných a sociálních záležitostí, zdravotní péče, charity, sportu a ekologie [6].

ČS má dnes 5,2 mil. klientů. ČS již vydala více než 3,1 mil. platebních karet, disponuje sítí 657 poboček a provozuje více než 1445 bankomatů a platbomatů. Na českém kapitálovém trhu patří ČS mezi významné obchodníky s cennými papíry [21].

4.1.1 Poskytované služby

ČS poskytuje svým klientům širokou škálu služeb. Především je to díky dceřiným společnostem, které jsou součástí ČS.

ČS rozděluje malé a střední podniky podle jejich ročního obrátu. Malá firma je taková, která má roční obrat do 30 mil. Kč. Střední firma by měla mít roční obrat od 30 mil. Kč do 1,5 mld. Kč. Tyto hranice ovšem nejsou nikterak závazné. ČS má mezi svými klienty malé podniky, nebo podnikatele, kteří mají roční obraty větší než firmy střední. Rozdělení do těchto tří kategorií neznámá, že malý podnik nemůže dostat od banky produkt, který má v nabídce pro střední podniky nebo naopak. Totéž platí i pro podnikatele [21].

Produkty a služby, které ČS nabízí pro své klienty z řad podnikatelů, malých a středních firem, jsou kvůli přehlednosti rozděleny do několika kategorií [8]:

❖ Účty a platby

- Firemní účet ČS - účet pro drobné podnikatele a menší firmy se svobodným nastavením služeb a se zvýhodněním plateb.
- Běžný účet v české měně - účet s širokou škálou navazujících produktů a služeb slouží k zajištění potřeb spojených s podnikatelskou a provozní činností.
- Běžný účet v cizí měně - účet s širokou škálou navazujících produktů a služeb. Klient může mít vedeno více běžných devizových účtů v různých i stejných měnách.
- Přímé bankovníctví
 - SERVIS 24 Internetbanking
 - SERVIS 24 Mobilní banka
 - BUSINESS 24 Internetbanking
 - MultiCash
- Platební karty
 - Bezkontaktní debetní karty k běžnému účtu - Visa Business, Visa Business Gold;
 - Předplacené karty - Maestro předplacená služební karta;
 - Kreditní a charge karty - Kredit+ MC Business.

- Dokumentární platby
 - Dokumentární akreditiv
 - Dokumentární inkaso
- Platební styk
 - Tuzemský platební styk
 - Zahraniční platební styk

❖ Úvěry

- Investiční úvěry
 - Firemní úvěr ČS
 - Investiční úvěr 5 PLUS
 - Investiční úvěr
 - Profesionál
- Hypoteční úvěry
 - Komerční hypotéka
 - Business hypotéka
 - Hypotéka GLOBAL
 - Hypotéka projektové financování
- Provozní úvěr
 - Provozní úvěr
 - Provozní úvěr 5 PLUS
 - Revolvingový úvěr
- Kontokorenty
 - Firemní kontokorent ČS
 - Firemní kontokorent ČS Startovací
 - Kontokorent Profesionál
 - Kontokorent Standard
- Neúčelový úvěr

❖ Pojištění

- Pojištění karty a osobních věcí
- Cestovní pojištění k platebním kartám
- Pojištění schopnosti splácet k úvěrům pro podnikatele
- Pojištění klíčových osob

❖ Spoření a investování

- Vkladový účet – účet pro jednorázové ukládání volných peněžních prostředků i pravidelné spoření.
- Investiční produkty
 - Dluhopisové fondy – Sporinvest;
 - Investice se zajištěným výnosem – ČS nabízí různé možnosti, mezi které patří dluhopisy, zástavní listy, prémiové vklady apod. Konkrétními příklady jsou např. akciový prémiový dluhopis, dluhopis Erste Group Bank, hypoteční zástavní listy.

4.2 Československá obchodní banka, a.s.

Československá obchodní banka, a.s. (ČSOB) působí jako univerzální banka v ČR. ČSOB byla založena státem v roce 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. V červnu 1999 byla privatizována – jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank. Po odkoupení minoritních podílů se v červnu 2007 stala KBC Bank jediným akcionářem ČSOB.

Skupina ČSOB zahrnuje kromě samotné banky a k ní náležející Poštovní spořitelny také ČSOB Pojišťovnu, ČSOB Leasing, dva penzijní fondy, Hypoteční banku, Českomoravskou stavební spořitelnu a další. V roce 2000 převzala Investiční a poštovní banku (IPB), kterou předtím převzal za dramatických okolností pod kontrolu stát. [11]

ČSOB poskytuje své služby všem klientským segmentům, tj. fyzickým osobám, malým a středním podnikům a korporátním a institucionálním klientům. Klienti jsou obsluhováni prostřednictvím poboček ČSOB, finančních center Poštovní spořitelny a obchodních míst České pošty.

ČSOB má více než 3,1 mil. klientů. Z toho jasně vyplývá, že má důležité postavení na českém trhu. Disponuje sítí přibližně 300 poboček a provozuje více než 900 bankomatů. Poštovní spořitelny mají okolo 70 poboček a Česká pošta více než 3 200. [22]

ČSOB je bankou evropské kvality. Za své služby získává každoročně mnoho ocenění. V soutěži Fincentrum Banka roku 2012 se umístila na třetím místě v kategorii Banka roku, stejného umístění dosáhla také v kategorii Nejdůvěryhodnější banka roku. Další ocenění, které získala za rok 2012 je například ocenění časopisu Global Finance, který ČSOB vyhodnotil jako nejlepší banku v ČR pro rok 2012 [1].

4.2.1 Poskytované služby

Pobočková síť ČSOB nabízí současně se svými produkty a službami i produkty a služby celé Skupiny ČSOB. Ucelená nabídka služeb tak kromě bankovních služeb zahrnuje i pojistné a penzijní produkty, financování bydlení, kolektivní investování a správu majetku a poskytování dalších specializovaných služeb [22].

Přehled bankovních produktů pro malé, střední podniky a podnikatele s ročním obchodním obratem do 300 milionů Kč [12]:

❖ **Konta a účty**

- Podnikatelské konto
- Firemní konto
- Obchodní konto
- Běžný účet úschovy u advokáta - doplňkový účet určený advokátům
- Běžný účet úschovy u notáře - doplňkový účet určený notářům
- Běžný účet pro pojišťovací agenty a makléře

❖ **Úvěry**

- Povolené přečerpání účtu
- Kontokorentní úvěr
- Kreditní karta pro podnikatele
- Revolvingový úvěr
- Malý úvěr pro podnikatele
- Rychlý úvěr na podnikání
- Účelový úvěr
- Úvěrový příslib
- Akreditivy a inkasa
- Speciální produkty
 - Program na spolufinancování projektů podporovaných z fondů EU

❖ **Platební karty**

- Debetní karty - MasterCard Business Standard, MasterCard Business Premium, MasterCard Business Gold
- Kreditní karty - Kreditní karta pro podnikatele
- Vkladové karty - Vkladová karta Maestro
- Pojištění
 - Pojištění ztráty, krádeže platební karty

- Pojištění pro cesty do zahraničí k platebním kartám
- Pojištění právní ochrany pro řidiče motorových vozidel
- Doplnkové služby
 - Zabezpečení internetových plateb kartou (3D Secure)
 - Image karta - MasterCard Business Standard s vlastním designem
 - Platby mobilním operátorům prostřednictvím bankomatů ČSOB
 - Vkladové bankomaty ČSOB

❖ **Elektronické bankovníctví**

- BusinessBanking 24 Online
- InternetBanking 24
- SmartBanking
- Linka 24
- Mobil 24
- Info 24
- Provozní informace

❖ **Zhodnocování finančních prostředků**

- ČSOB Spořicí účet pro podnikatele
- ČSOB Termínovaný vklad pro podnikatele
- KBC/ČSOB Podílové fondy pro podnikatele a právnické osoby
- Individuální správa aktiv - ČSOB Asset Management
- Podnikové směnky
- Patria Direct – obchodování s cennými papíry
- Související služby z oblasti cenných papírů

4.3 GE Money Bank, a.s.

GE Money Bank patří podle klasifikace ČNB do skupiny středních bank (bilanční suma od 50 do 100 mld. Kč). Je součástí celosvětové skupiny General Electric (GE), která byla založena v roce 1892. Dnes je GE nadnárodní koncern, jehož činnost sahá od výroby leteckých motorů přes lékařskou techniku, přepravu, telekomunikace a stavebnictví až po poskytování finančních služeb. GE působí ve více než sto zemích.

GE Money v ČR funguje od roku 1997 a poskytuje finanční služby pod značkami GE Money Bank a GE Money Auto. Společně zaměstnávají celkem více než 3 500 lidí a obsluhují více než 1 milion klientů.

GE Money Bank je univerzální bankou se sítí více než 250 obchodních míst a více jak 700 bankomatů po celé ČR. Každoročně sbírá „medaile“ v soutěži Zlatá koruna, která oceňuje nejlepší finanční produkty na trhu. S účinností od 1. ledna 2007 přistoupila GE Money Bank k vybraným bankovním standardům. Konkrétně se jedná o Kodex chování mezi bankami a zákazníky a Kodex o poskytování předmluvních informací souvisejících s úvěry na bydlení.

Své služby orientuje jak na občany, tak na malé a střední podniky. Podporuje rozvoj podnikatelského prostředí v ČR. Zaměřuje se na podporu využití obnovitelných zdrojů a podporu projektů šetřících energii. Komplexní nabídku úvěrových a neúvěrových produktů nabízí rovněž specializovaným podnikům v oblasti zemědělského sektoru, kovovýroby, strojírenství, elektrických strojů a zdravotních a optických přístrojů. [19]

4.3.1 Poskytované služby bankou

GE Money Bank rozděluje nabízené služby pro malé firmy a střední firmy podle ročního obrátu. Pod pojem malé firmy zahrnuje podnikatele, živnostníky a firmy s ročním obrátem do 10 mil. Kč. Jako střední firmu chápe takovou, která má roční obrát do 200 mil. Kč.

K produktům a službám, které poskytuje GE Money, patří osobní půjčky a podnikatelské úvěry, platební a úvěrové karty, konsolidace úvěrů, hypotéky, refinancování hypoték, depozita, investiční produkty, úvěrové pojištění, leasing automobilů, ale i poradenství v oblasti získávání veřejné podpory na vybrané typy projektů. [23]

Přehled konkrétních produktů, které nabízí banka pro podnikatele a malé podniky [18]:

❖ Běžné účty

- Účty Genius Business – Bronze, Silver, Gold, Platinum;
- Genius Business Complete
- Genius Export/Import
- Účet pro začínající podnikatelky
- Karty k účtům – Maestro, MasterCard Business, Business Premium, Internet

❖ Zhodnocení financí

- Spořicí účet
- Depozitní účet Business Prémie
- Jednorázový termínovaný vklad
- Dlouhodobý termínovaný vklad
- Revolvingový termínovaný vklad

❖ Úvěry

- Splátkový úvěr Expres Business nezajištěný
- Splátkový úvěr Expres Business zajištěný
- EU Investice
- Finanční rezerva MiniFlexi Business
- Provozní úvěr Flexi Business
- Kontokorent Flexi Provoz

❖ Platební styk

- Tuzemský bezhotovostní platební styk
- Zahraniční platební styk - Hladké platby, Europlatby, IBAN, SWIFT
- Svoz hotovosti (Cash Direct)
- Hotovostní operace
- Šeky

❖ Zahraniční obchod

- Zajištění exportního rizika
- Individuální devizový kurz SPOT
- Zajištění kurzového rizika
- Bankovní záruky

Produkty nabízené bankou pro střední firmy [20]:

❖ Běžné účty

- Účty Genius Business - Bronze, Silver, Gold, Platinum
- Genius Business Export/Import
- Běžný korunový a devizový účet
- Karty k účtům – Maestro, MasterCard Business, Business Premium, Internet

❖ Zhodnocení financí

- Spořicí účet
- Depozitní účet Business Prémie
- Jednorázový termínovaný vklad
- Dlouhodobý termínovaný vklad
- Revolvingový vklad

❖ Úvěry

- Investiční úvěry
- EU Investice

- Provozní úvěry
- Kontokorent Flexi Provoz
- Splátkový úvěr Expres Business – nezajištěný
- Splátkový úvěr Expres Business – zajištěný
- Úvěr Pro-Export

❖ **Platební styk**

- Tuzemský bezhotovostní platební styk
- Zahraniční platební styk - Hladké platby, Europlatby, IBAN, SWIFT
- Hotovostní operace
- Svoz hotovosti

❖ **Zahraniční obchod**

- Individuální devizový kurz SPOT
- Zajištění kurzového rizika
- Bankovní záruky
- Zajištění exportního rizika

5 ANALÝZA SLUŽEB

Z předchozí kapitoly je zřejmé, že obchodní banky mají širokou základnu různých služeb pro podnikatele, malé a střední podniky. Pro analýzu byly zvoleny dva významné produkty – běžný účet a úvěr.

Běžný účet je základním depozitním produktem, který banky poskytují svým klientům. Je to v podstatě základní produkt bank. Všechny banky mají ve své nabídce více běžných účtů. Důvodem je to, že každý klient má jiné požadavky. Aby byla banka schopna specifickým klientům vyhovět, snaží se mu nabídnout co nejvíce možností obměn a doplňujících služeb k běžnému účtu.

Jako druhý produkt byl zvolen úvěr. Poskytování úvěrů patří mezi nejdůležitější obchody komerčních bank. Pro banku představují největší část jejich zisku. Banky nabízejí mnoho různých úvěrů, které se liší řadou charakteristik. Aby měla analýza nějaký smysl, byly vytvořeny dva modelové příklady, více kapitola 5.2.

5.1 Analýza podnikatelských účtů

Běžný účet je bankami poskytován obvykle v rámci tzv. balíčku služeb. Jedná se v podstatě o více produktů a služeb pohromadě, které banka v rámci balíčku nabízí za zvýhodněnou cenu. Důvodem pro vznik takových balíčků je snaha obchodní banky připoutat si klienta co nejtěsněji. Balíček obsahuje většinou povinné produkty, které si klient musí zvolit a volitelné produkty, které si může zvolit. Každá banka nabízí v rámci balíčku různé služby. Obvykle mezi základní patří minimálně jeden běžný účet vedený v Kč, vybrané produkty z přímého bankovníctví, platební karta atd.

Žadatel o zřízení běžného účtu musí předložit určité doklady. Mezi standardní doklady patří následující. Podnikatel musí předložit platný občanský průkaz a doklad opravňující provozovat podnikatelskou činnost (např. výpis z živnostenského rejstříku, živnostenský list, koncesní listinu nebo výpis z obchodního rejstříku). Právní osoba předkládá před založením účtu osobní identifikační doklad (musí to být osoba, která je oprávněná jednat za podnikatele) a výpis z obchodního rejstříku, případně jiný doklad prokazující právní subjektivitu [21].

V následujících podkapitolách budou analyzovány podnikatelské účty vybraných bank. Nebudou brány v potaz účty v cizí měně, účty pro specifické klienty apod.

5.1.1 Česká spořitelna, a.s.

ČS nabízí podnikatelům, malým a středním podnikům v rámci účtů - Firemní účet ČS a Běžný účet v české měně. ČS díky své komplexnosti a flexibilní nabídce zohledňuje požadavky podnikatelů i malých a středních firem. Je schopná a ochotná nabízet klientům různé varianty balíčků služeb.

ČS považuje za malý podnik takový, který má roční obrat do 30 mil. Kč. Střední podnik má podle ní roční obrat v rozmezí 30 mil. Kč a 1,5 mld. Kč.

Firemní účet ČS je účtem pro drobné podnikatele a menší firmy se svobodným nastavením služeb a se zvýhodněním plateb. Středním podnikům tento účet nabízen není.

Produkty a služby poskytované k Firemnímu účtu ČS jsou rozděleny na Standard, Transakce a Speciál. Součástí účtu je vždy zdarma vyhotovení měsíčního papírového nebo elektronického výpisu a zřízení trvalých příkazů nebo souhlasu s inkasem.

Měsíční cena účtu se účtuje vzhledem k počtu sjednaných produktů a služeb Standard dle cenových pásem. Mezi produkty a služby Standardu patří debetní karty, SERVIS 24, Firemní kontokorent, zůstatkové sms zdarma a zvýhodněné úročení. Mezi produkty a služby Speciál patří pojištění klíčových osob, pojištění podnikání, cestovní pojištění, apod.

Běžný účet je účet, který je v nabídce pro střední podniky, samozřejmě ho mohou využívat i malé podniky nebo podnikatelé. Účet má širokou škálu navazujících produktů a služeb. Slouží k zajištění potřeb spojených s podnikatelskou a provozní činností. Středním podnikům je v rámci Běžného účtu nabízen balíček Top Business, který je za 950 – 3200 Kč měsíčně. [21]

V následující tabulce jsou přehledně zobrazeny dva popisované účty – Firemní účet a Běžný účet. Autorkou bylo zvoleno několik základních kritérií, podle kterých budou dále účty porovnávány s ostatními účty dalších bank.

Tabulka 3: Podnikatelská konta ČS

název účtu	Běžný účet	Firemní účet
úročení účtu	0,1 - 0,5 %	0,01 - 0,5 %
vedení účtu s el. výpisem (měsíčně)	45 Kč	zdarma
vkład hotovosti na přepážce	zdarma, ale nad 500 tis. Kč poplatek 0,15% z částky	zdarma, ale nad 500 tis. Kč poplatek 0,15% z částky
výběr hotovosti na přepážce	65 Kč za položku	zdarma
výběr kartou	bankomat ČS - 6 Kč za položku ostatní - 40 Kč za položku	bankomat ČS - 6 Kč za položku ostatní - 40 Kč za položku
platba do jiné banky (elektronicky)	4 Kč za položku	v rámci balíčku + 2 Kč za položku
příchozí platba z jiné banky	7 Kč za položku	7 Kč za položku
platba trvalým příkazem do jiné banky	4 Kč za položku	v rámci balíčku + 2 Kč za položku

Zdroj: vlastní zpracování

ČS nabízí k běžným účtům možnost kontokorentního úvěru. U Běžného účtu může klient automaticky čerpat do minusu. Střední podniky, jelikož jsou lukrativnějšími klienty pro banky, dosahují na lepší podmínky. Mohou čerpat až 1 mil. Kč, aniž by museli podstupovat ověřovací proces pro povolení úvěru – nemusejí dokládat daňové přiznání, neověřují se zisky atd. Úroková sazba a vedení kontokorentu je vždy individuálně projednáváno s ohledem na konkrétního klienta. U Firemního účtu je možnost automaticky přečerpat pouze do 50 tis. Kč. Pokud by chtěl klient větší částku, musí zažádat v bance a podstoupit standardní schvalovací proces.

5.1.2 Československá obchodní banka, a.s.

ČSOB má ve svém profilu produktů tři základní podnikatelská konta, která nabízí podnikatelům, malým a středním podnikům. Jsou jimi Podnikatelské konto, Firemní konto a Obchodní konto.

Podnikatelské konto je určené živnostníkům, drobným podnikatelům a velmi malým firmám se sídlem nebo místem podnikání v ČR. Je vhodné pro podnikatele, kteří uskutečňují omezený počet platebních operací. Součástí konta je platební karta MasterCard Business Standard a samozřejmostí je elektronické bankovníctví. K účtu není povolen automaticky

kontokorent. Přesná výše povoleného přečerpání účtu závisí na vyhodnocení finanční situace daného klienta. Další informace o Podnikatelském kontu jsou uvedeny v tabulce 4.

Firemní konto je určené podnikatelům a menším podnikům se sídlem nebo místem podnikání v ČR. Součástí konta jsou dvě platební karty MasterCard Business Standard. Firemní konto je téměř totožné s Podnikatelským kontem. Platí zde stejné podmínky pro povolení kontokorentu, není tedy automaticky zřizován k účtu. Rozdíl oproti Podnikatelskému kontu je ovšem například v tom, že poskytuje více tuzemských příchozích a odchozích plateb zdarma. Náklady spojené s tímto kontem jsou zobrazena v tabulce 4.

Obchodní konto je konto určené středním podnikům a zaměstnavatelům se sídlem nebo místem podnikání v ČR. Zajišťuje každodenní provoz podniku s častějším platebním stykem. Jeho výhody jsou zejména v oblasti provozního financování a rychlého mezinárodního platebního styku. Součástí konta je soubor tří platebních karet (2 karty MasterCard Business Standard a jedna MasterCard Business Premium) nebo vkladové karty Maestro. Základ tohoto účtu je také Podnikatelské konto. Pro klienta zde platí stejné podmínky pro povolení kontokorentu. Rozdíl je v rozšířených produktech, které jsou zdarma v rámci konta. V následující tabulce jsou zobrazeny náklady spojené s užíváním tohoto Obchodního konta. [22]

Tabulka 4: Podnikatelská konta ČSOB

název účtu	Podnikatelské konto	Firemní konto	Obchodní konto
úročení účtu	0,01%	0,01%	0,01%
vedení účtu s el. výpisem (měsíčně)	115 Kč	290 Kč	1100 Kč
vklad hotovosti na přepážce	9 Kč	9 Kč	9 Kč
výběr hotovosti na přepážce	60 Kč za položku	60 Kč za položku	60 Kč za položku
výběr kartou	ČSOB - 5 výběrů zdarma; další za 6 Kč ostatní bankomaty - 35 Kč	ČSOB - 6 Kč (žádný zdarma) ostatní bankomaty - 35 Kč	ČSOB - 6 Kč (žádný zdarma) ostatní bankomaty - 35 Kč
platba do jiné banky (elektronicky)	celkem 10 různých el. plateb zdarma každá další odchozí platba 3 Kč	celkem 30 různých el. plateb zdarma každá další odchozí platba 3 Kč	celkem 150 různých el. plateb zdarma každá další odchozí platba 3 Kč
příchozí platba z jiné banky	5 tuzemských příchozích zdarma další 6 Kč	15 tuzemských příchozích zdarma další 6 Kč	100 tuzemských příchozích zdarma další 6 Kč
platba trvalým příkazem do jiné banky	celkem 10 různých el. plateb zdarma každá další odchozí platba 3 Kč	celkem 30 různých el. plateb zdarma každá další odchozí platba 3 Kč	celkem 150 různých el. plateb zdarma každá další odchozí platba 3 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.3 GE Money Bank, a.s.

GE Money Bank nabízí svým klientům z řad podnikatelů, malých a středních podniků čtyři konta Genius Business. Každý klient si může vybrat podnikatelské konto, které bude nejvíce vyhovovat jeho potřebám. [23]

V rámci typů kont Genius Business je klientům nabízen účet Bronze, Silver, Gold a Platinum. Společné výhody a služby, které jsou zdarma k těmto účtům [23]:

- vedení a využívání účtu se zasíláním výpisů dle požadavků klienta,
- možnost získat zdarma veškeré výběry z bankomatů své banky v ČR,
- vedení a využívání až 2 platebních debetních karet (Maestro, MasterCard Business)
- využívání služby SMS Servis,
- vedení a využívání služby přímého bankovníctví Internet Banky, Mobil Banky a Telefon Banky.

Jednotlivé možnosti konta Genius Business s jejich konkrétními výhodami pro klienta včetně cen za jednotlivé služby jsou znázorněny v následující tabulce. Autorce v bance poskytli následující informace o využívání účtů jednotlivými typy klientů. Podnikatelé nejčastěji využívají účet Genius Business Bronze, malé podniky Genius Business Silver a střední podniky využívají z největší části účet Genius Business Platinum.

Tabulka 5: Konta Genius Business GE Money Bank

název účtu	Genius Business Bronze	Genius Business Silver	Genius Business Gold	Genius Business Platinum
úročení účtu	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
vedení účtu s el. výpisem (měsíčně)	129 Kč	189 Kč	349 Kč	1 099 Kč
vklad hotovosti na přepážce	zdarma neomezeně	zdarma neomezeně	zdarma neomezeně	zdarma neomezeně
výběr hotovosti na přepážce	60 Kč	60 Kč	60 Kč	60 Kč
výběr kartou	GEMB - 15 Kč ostatní - 40 Kč	GEMB zdarma ostatní - 40 Kč	GEMB zdarma ostatní - 40 Kč	GEMB zdarma ostatní - 40 Kč
platba do jiné banky (elektronicky)	5 zdarma další za 4 Kč	20 zdarma další za 4 Kč	70 zdarma další za 4 Kč	zdarma neomezeně
příchozí platba z jiné banky	5 Kč	5 Kč	5 Kč	zdarma neomezeně
platba trvalým příkazem do jiné banky	v rámci balíčku zdarma, za každý další 8 Kč	v rámci balíčku zdarma, za každý další 8 Kč	v rámci balíčku zdarma, za každý další 8 Kč	zdarma neomezeně

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.4 Komparace podnikatelských účtů

Podnikatelské účty, které nabízejí vybrané banky podnikatelům, malým a středním podnikům, jsou prakticky srovnatelné. Banky mají širokou základnu produktů, které může klient ke kontům využívat, ať je to v rámci různých balíčků nebo individuální nabídkou od bank. Obchodní banky jsou ochotné nabídnout svým klientům různé podmínky, o které žádají, v případě, pokud o daného klienta mají zájem. Produkty bank se neustále mění, doplňují a rozvíjejí, podle potřeb a požadavků klientů. Při rozhodování, které konto si klient zvolí, záleží jen na jeho potřebách. Jde o druhy služeb, kterým dává přednost a které vyhovují jeho druhu podnikání.

V této podkapitole budou porovnány konta vybraných bank. Z každé obchodní banky byly vybrány dva podnikatelské účty. Aby měla analýza vysokou vypovídací schopnost, musely být zvoleny účty, které jsou si podobné. Tato podobnost spočívá především v subjektu, kterému jsou určeny. Proto bude v jedné části komparace účtů primárně určených pro podnikatele a velmi malé firmy. Ve druhé pak budou porovnány účty určené pro střední podniky. Jelikož je takové hodnocení velice subjektivní, bylo zvoleno bodové ohodnocení. Jednotlivé položky budou obodovány, následně body sečteny a vyhodnocen nejlepší účet.

Hodnocení vychází z tabulek v předcházejících podkapitolách a ze subjektivního pohledu autorky. Kritéria účtů budou obodovány stupnicí 1, 2 a 3, kde 1 označuje, že služba je nejvýhodnější, 2 méně výhodná atd. Pokud se dvě nebo více bank umístí na stejném místě v hodnocení jedné služby, ohodnocení proběhne aritmetickým průměrem umístění. Položka „bonus“ zahrnuje ohodnocení profesionálního přístupu zaměstnance banky, jeho znalost produktů a schopnost poradit ve výběru služeb.

Následující tabulka obsahuje obodované položky jednotlivých účtů bank pro první kategorii – podnikatele a drobné firmy. Z ČS byl vybrán jako zastupující účet Firemní účet, z ČSOB Firemní konto a z GE Money Bank Genius Business Silver (GB Silver).

Tabulka 6: Bodové hodnocení podnikatelských účtů

název účtu	ČS Firemní účet	ČSOB Firemní konto	GEMB GB Silver
úročení účtu	1	2,5	2,5
vedení účtu s el. výpisem (měsíčně)	1	3	2
vklad hotovosti na přepážce	2	3	1
výběr hotovosti na přepážce	1	2,5	2,5
výběr kartou	3	2	1
platba do jiné banky (elektronicky)	3	1	2
příchozí platba z jiné banky	3	1	2
platba trvalým příkazem do jiné banky	2,5	1	2,5
bonus	1	2	3
celkem	17,5	18	18,5

Zdroj: vlastní zpracování

Díky bodovému zhodnocení v této první tabulce je vidět, že všechny tři účty jsou srovnatelné. Banky nabízejí podobné účty pro podnikatele a drobné podniky. Sice jen těsně, ale jako nejvýhodnější účet vyšel Firemní účet od ČS, na druhém místě Firemní konto od ČSOB a na třetí pozici skončilo konto Genius Business Silver od GE Money Bank.

Druhá tabulka znázorňuje bodové hodnocení běžných účtů pro střední firmy. Z ČS byl vybrán jako zastupující účet Běžný účet, z ČSOB Obchodní konto a z GE Money Bank Genius Business Platinum.

Tabulka 7: Bodové hodnocení účtů pro střední firmy

název účtu	ČS	ČSOB	GEMB
	Běžný účet	Obchodní konto	GB Platinum
úročení účtu	1	2,5	2,5
vedení účtu s el. výpisem (měsíčně)	1	3	2
vklad hotovosti na přepážce	2	3	1
výběr hotovosti na přepážce	3	1,5	1,5
výběr kartou	3	2	1
platba do jiné banky (elektronicky)	3	2	1
příchozí platba z jiné banky	3	2	1
platba trvalým příkazem do jiné banky	3	2	1
bonus	1	2	3
celkem	20	20	14

Zdroj: vlastní zpracování

Na první pohled bylo předpokládáno, že účet od GE Money Bank bude nejvýhodnější i přesto, že má velký poplatek za vedení účtu měsíčně. Jelikož ale poplatky za ostatní služby jsou téměř všechny zdarma neomezeně, tak je tento účet mnohem výhodnější. Firemní konto od ČS má nejnižší poplatek za vedení účtu, také má nejvýhodnější úročení účtu, což je výhoda oproti ostatním kontům. Ovšem všechny služby jsou zpoplatněny, takže pro klienta to jsou měsíčně vysoké druhotné náklady. Po sečtení bodů se na prvním místě umístil účet Genius Business Platinum, za ním se shodným výsledkem jsou konta od ČS a ČSOB.

5.2 Analýza úvěrů

Poskytování úvěrů patří mezi nejdůležitější obchody komerčních bank, protože jsou vysoce výnosné nejen z pohledu ziskovosti, ale také z pohledu dlouhodobosti, protože klient je dlouhodobě (po celou dobu splácení) „připoután“ k bance. Pro banku představují velkou část jejich zisku. Z těchto důvodů byl vybrán pro analýzu tento produkt.

Banky poskytují mnoho různých úvěrů, které se vzájemně odlišují řadou charakteristik, jak již bylo dříve uvedeno. Proto je velice obtížné úvěry jakkoli porovnávat a vyhodnocovat.

Autorkou práce byly vytvořeny dva modelové příklady, které mohou v reálné situaci nastat. Podle pracovníků banky jsou časté. Na nich budou jednotlivé banky porovnány. Jde o případy, kdy si klient potřebuje od banky vypůjčit finance. Klient má předem dané požadavky:

- v prvním případě si klient chce půjčit 2 mil. Kč na 5 let. Požaduje nezajištěný, neúčelový úvěr;
- Ve druhé modelové situaci si chce klient půjčit 15 mil. Kč na 1 rok, má jít o provozní (tedy účelový) úvěr.

Ve vybraných bankách byly autorce poskytnuty informace týkající se těchto zadaných případů. Banky poskytly informace o tom, jaké konkrétní produkty jsou schopné nabídnout klientovi, pokud má výše specifikované požadavky.

Ve všech bankách bylo sděleno, že úvěry poskytují za zcela individuálních podmínek. Záleží na daném klientovi, jakou má historii u banky, jak je bonitní, na výši úvěru, způsobu zajištění, výši splátek, atd. Na základě těchto skutečností je banka schopna nabídnout klientovi různou úrokovou sazbu, délku splácení, výši splátek apod. Proto následující hodnoty jsou spíše orientační. Všechny uváděné úrokové sazby jsou p.a. (roční úroková sazba).

Hodnocení úvěrů nebude probíhat pomocí bodového ohodnocení, jako v předchozí podkapitole. Úvěry budou porovnány z pohledu nákladů pro klienta a na základě výpočtu vyhodnoceny.

5.2.1 Modelový příklad 1

Požadavek klienta v tomto případě je takový, že chce 2 mil. Kč na 5 let a má jít o nezajištěný, neúčelový úvěr.

ČS:

ČS má ve svém portfoliu produktů úvěr, který má přímo název Neúčelový, nezajištěný úvěr. V tabulce 11 jsou zobrazeny finanční náklady spojené s úvěrem.

Charakteristika úvěru [21]:

- neúčelový úvěr pro menší firmy a podnikatele, kteří podnikají alespoň 2 roky
- úvěr je poskytován až do výše 6 mil. Kč;
- doba splácení úvěru může být až 8 let;

- splácet je možné pravidelně, nepravidelně i jednorázově.

Tabulka 8: Neúčelový, nezajištěný úvěr od ČS

Název úvěru	Nezajištěný, neúčelový úvěr
poplatek za poskytnutí úvěru	0 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	0 Kč
předčasné splacení úvěru	0 Kč
úroková sazba	přibližně 5,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

ČSOB:

ČSOB má ve svém profilu úvěrů nezajištěný, neúčelový úvěr, ovšem nenabízí ho do výše 2 mil. Kč, ale pouze do 1,5 mil. Kč. Náš klient by tedy neuspěl se svým požadavkem v této bance a musel by požadavky změnit. Pokud klientovi stačí pouze 1,5 mil. Kč, dostane od banky Rychlý úvěr na podnikání. Následující tabulka 12 zobrazuje finanční podmínky úvěru.

Charakteristika tohoto úvěru [22]:

- úvěr bez prokazování účelu až na 5 let k financování podnikatelských potřeb od 50 000 do 1,5 mil. Kč;
- měsíční anuitní splátky;
- fixní úroková sazba s fixací na celou dobu splácení;
- úvěr klient získá, podniká-li v oboru alespoň 12 měsíců.

Tabulka 9: Rychlý úvěr na podnikání od ČSOB

Název úvěru	Rychlý úvěr na podnikání
poplatek za poskytnutí úvěru	0,5 % z výše úvěru; minimálně 2000 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	200 Kč
předčasné splacení úvěru	pokuta 2% ze zůstatku úvěru; minimálně 5000 Kč
úroková sazba	11,9 % základní sazba po slevě až 5,9 %

Zdroj: vlastní zpracování

Základní úroková sazba, kterou banka k danému úvěru nabízí je 11,9 %. Klientům banka ovšem většinou nabízí nižší úrokovou sazbu. Hranice, na kterou je banka ochotná přistoupit, je 5,9 %.

GE Money Bank:

GE Money Bank svým klientům nabízí úvěr – Expres Business, který je nezajištěný, neúčelový v požadované výši 1,5 mil. Kč. GE Money Bank klienty neomezuje účelovými úvěry. Ve svém profilu má většinou neúčelové úvěry, z důvodu komplikovaného ověřování, zda byly peníze použity opravdu tam, kde měly být.

Charakteristika úvěru [23]:

- neúčelový úvěr pro menší firmy a podnikatele, kteří podnikají alespoň 1 rok;
- úvěr je poskytován v rozsahu 40 tis. až 2,5 mil. Kč;
- doba splácení úvěru může být 2 až 7 let;
- výše splátek je po celou dobu splácení stejná = anuitní splátka;
- možnost pojištění schopnosti splácet úvěr.

Tabulka 10: Expres Business od GE Money Bank

Název úvěru	Expres Business
poplatek za poskytnutí úvěru	0,5 % z poskytnuté částky; min. 3000 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	300 Kč
předčasné splacení úvěru	5 % z doplácené částky; min. 1000 Kč
úroková sazba	od 7,9 %

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2 Komparace příkladu 1

V první modelové situaci měly banky nabídnout klientovi úvěr nezajištěný, neúčelový a na požadovanou finanční výši 2 mil. Kč, které si chce klient půjčit na 5 let.

ČS a GE Money Bank byly schopné vyhovět těmto požadavkům a nabídly úvěr, který splňuje všechny podmínky. ČSOB ve svém profilu úvěrů má také nezajištěný, neúčelový úvěr, ale nabízí ho jen do výše 1,5 mil. Kč. Takže klient by v daném případě neuspěl a musel by své požadavky upravit. Proto se pro následující komparaci ČSOB vyřazuje.

Tabulka 11: Porovnání úvěrů z příkladu 1

Název úvěru	Nezajištěný, neúčelový úvěr (ČS)	Expres Business (GEMB)
poplatek za poskytnutí úvěru	0 Kč	0,5 % z poskytnuté částky; min. 3000 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	0 Kč	300 Kč
předčasné splacení úvěru	0 Kč	5 % z doplácené částky; min. 1000 Kč
úroková sazba	přibližně 5,5 %	od 7,9 %

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce je shrnuto, kolik klient zaplatí bance na úrocích a poplatcích za celou dobu splacení. Výsledek určuje celkovou částku, kterou klient v součtu zaplatí za 5 let, po které čerpal daný úvěr. Při výpočtu se bude předpokládat, že klient splácí v pravidelných měsíčních splátkách, které mají po celou dobu splacení stále stejnou výši. Také se neuvažuje předčasné splacení úvěru. Počítá se s úrokovou sazbou 5,5 % v případě Nezajištěného, neúčelového úvěru a v případě Expres Business je sazba 7,9 %.

Tabulka 12: Úvěrové náklady

Název úvěru	Nezajištěný, neúčelový úvěr	Expres Business
výše úvěru	2 000 000 Kč	2 000 000 Kč
poplatek za poskytnutí úvěru	0 Kč	10 000 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu	0 Kč	18 000 Kč
úrokové náklady	292 120 Kč	427 420 Kč
úvěrové náklady celkem	292 120 Kč	455 420 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Již před výpočtem se dalo předpokládat, že úvěr od ČS bude výhodnější než od GE Money Bank. V tomto modelovém příkladě vyhrál úvěr Nezajištěný, neúčelový od ČS, za ním úvěr Expres Business od GE Money Bank, na posledním místě se umístil úvěr od ČSOB, jelikož na zadané požadavky klienta nebyla schopna banka nabídnout úvěr.

5.2.3 Modelový příklad 2

Ve druhé modelové situaci klient požaduje 15 mil. Kč na 1 rok. Má jít o provozní úvěr.

ČS:

V ČS klientovi s takovým požadavkem nabízejí Provozní úvěr. Charakteristika úvěru [21]:

- výše úvěru je neomezená, stanovuje se podle hospodářských výsledků klienta;
- peníze lze čerpat na 1 až 3 roky, s možností dalšího prodloužení;
- délku splácení, výši i termíny splátek si může klient sám určit;
- klient si sám zvolí druh úrokové sazby (pevná nebo odvozená od PRIBORu);
- způsob zajištění je individuální na domluvě s klientem.

Následující tabulka zobrazuje základní finanční výdaje spojené s úvěrem.

Tabulka 13: Provozní úvěr ČS

Název úvěru	Provozní úvěr
poplatek za poskytnutí úvěru	5 až 10 tis. Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	300 Kč
předčasné splacení úvěru	neplatí poplatky
úroková sazba	přibližně 2,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Úroková sazba se může odvíjet od výše 3M PRIBORu + bankovní přírážky, tím pádem je tato sazba pohyblivá v průběhu splácení úvěru. Nebo si klient zvolí pevnou úrokovou sazbu.

ČSOB:

ČSOB nabízí klientovi, který má zadané požadavky, Kontokorentní úvěr. Tento úvěr není účelový, takže pro klienta to znamená jen další výhodu. Nemusí prokazovat účel, na který chce úvěr poskytnout.

Charakteristika úvěru [22]:

- účel čerpání není sledován;
- je vydáván bez uvedení konečné doby splatnosti a s výpovědní lhůtou 3 měsíce;
- úroková sazba i poplatky jsou stanoveny individuálně;
- způsob zajištění je individuální na domluvě s klientem.

Na následující tabulce jsou zobrazeny základní poplatky a sazby spojené s daným úvěrem.

Tabulka 14: Kontokorentní úvěr ČSOB

Název úvěru	Kontokorentní úvěr
poplatek za poskytnutí úvěru	za vyhodnocení žádosti: 0,3 % z výše úvěru, min. 2000 Kč poplatek za poskytnutí: 0,5 %, min. 5000 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	500 Kč
předčasné splacení úvěru	neplatí poplatky
úroková sazba	okolo 4,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatek za poskytnutí úvěru se skládá z poplatku za vyhodnocení žádosti a poplatku za samotné poskytnutí úvěru. V daném případě, kdy si klient půjčuje 15 mil. Kč, by poplatek za vyhodnocení žádosti činil 45 tis. Kč a poplatek za poskytnutí 75 tis. Kč.

GE Money Bank:

GE Money Bank nabízí klientovi Provozní úvěr. Charakteristika úvěru [23]:

- úvěr musí být zajištěný;
- je možné ho poskytovat ve formě kontokorentu či revolvingu se splatností 1 rok nebo na dobu neurčitou;
- výše úvěrového limitu je individuální, dle schopnosti splácet a způsobu zajištění;
- úvěr je určen pro právnické i fyzické osoby podnikatele, které mají alespoň 2 roky podnikatelskou aktivitu.

Tabulka 15: Provozní úvěr od GE Money Bank

Název úvěru	Provozní úvěr
poplatek za poskytnutí úvěru	0-0,5 % z poskytnuté částky
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	200 Kč
předčasné splacení úvěru	neplatí poplatky
úroková sazba	2,5 - 5,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.4 Komparace příkladu 2

V této druhé modelové situaci klient potřebuje 15 mil. Kč na 1 rok. Požaduje provozní úvěr. ČS a GE Money Bank nabízejí klasický provozní úvěr. ČSOB by poskytla Kontokorentní úvěr, který pro klienta má výhodu takovou, že není účelový, takže nemusí být prokazováno, na co byl úvěr použit. Zásadní nevýhodou je úroková sazba, která je podstatně vyšší než u klasických provozních úvěrů. Na následující tabulce jsou shrnuty nabízené úvěry.

Tabulka 16: Komparace úvěrů z modelové situace 2

Název úvěru	Provozní úvěr (ČS)	Kontokorentní úvěr (ČSOB)	Provozní úvěr (GEMB)
poplatek za poskytnutí úvěru	5 až 10 tis. Kč	za vyhodnocení žádosti: 0,3 % z výše úvěru, min. 2000 Kč poplatek za poskytnutí: 0,5 %, min. 5000 Kč	0-0,5 % z poskytnuté částky
poplatek za vedení úvěr. účtu (měsíčně)	300 Kč	500 Kč	200 Kč
předčasné splacení úvěru	neplatí poplatky	neplatí poplatky	neplatí poplatky
úroková sazba	přibližně 2,5 %	okolo 4,5 %	2,5 - 5,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce 20 je shrnuto, kolik klient zaplatí bance na úrocích a poplatcích za celou dobu splacení. Výsledek určuje celkovou částku, kterou klient v součtu zaplatí za 1 rok, po který čerpal daný úvěr. Při výpočtu se bude předpokládat, že klient splácí v pravidelných měsíčních splátkách, které mají po celou dobu splacení stále stejnou výši. Také se neuvažuje předčasné splacení úvěru. Úrokové sazby, se kterými je počítáno: ČS 2,5 %, ČSOB 4,5 % a GE Money Bank 4 %.

Tabulka 17: Úvěrové náklady

Název úvěru	Provozní úvěr (ČS)	Kontokorentní úvěr (ČSOB)	Provozní úvěr (GEMB)
výše úvěru	15 000 000 Kč	15 000 000 Kč	15 000 000 Kč
poplatek za poskytnutí úvěru	10 000 Kč	120 000 Kč	75 000 Kč
poplatek za vedení úvěr. účtu	3 600 Kč	6 000 Kč	2 400 Kč
úrokové náklady	203 904 Kč	368 136 Kč	326 988 Kč
úvěrové náklady celkem	217 504 Kč	494 136 Kč	404 388 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pomocí výpočtu celkových úvěrových nákladů je vidět, že nejvýhodnější nabídku je klientovi schopna nabídnout ČS, pak GEMB a na posledním místě ČSOB.

Tyto výsledky, stejně tak v předchozí tabulce 15, jsou spíše orientační. Jak již bylo dříve zmíněno, jednotlivé sazby poplatků a úrokových sazeb jsou pouze tabulkové hodnoty. Banky poskytují úvěry vždy za individuálních podmínek, záleží tedy na konkrétním klientovi. Každému klientovi jsou schopni a ochotni nabídnout odlišné podmínky.

ZÁVĚR

Na trhu je v současné době nabízen nespočet různých bankovních produktů a služeb. Tato bakalářská práce je zaměřena na služby bank nabízených podnikatelům, malým a středním podnikům.

Cílem prvního úseku bakalářské práce bylo teoreticky rozčlenit bankovní služby a stručně je charakterizovat. Banky poskytují širokou škálu produktů a služeb, které se neustále rozvíjejí. Byly popsány konkrétní profily vybraných komerčních bank, které působí v ČR. Nejprve byly vyjmenovány všechny aktuálně nabízené služby bankami, s ohledem na cíl práce. Proto byly subjektem zájmu nabízené služby pouze pro podnikatele, malé a střední podniky.

Dynamický rozvoj v oblasti bankovníctví ubírá, především v porovnávací části práce na aktuálnosti použitých informací. Zejména z pohledu současného trendu bank, kdy dochází k bouřlivému rozvoji nových služeb v oblasti informačních a komunikačních technologií, produkty se neustále vyvíjejí a modifikují. Dalším důvodem neustálých změn v poskytování služeb je velká konkurence v bankovním sektoru, která vede k pozitivním efektům jako je například snižování poplatků za služby, úroků a úvěrových produktů apod. Z těchto důvodů je pravděpodobné, že porovnání vybraných bank a služeb dopadne za určitý čas zcela jinak.

Pro komparaci bankovních služeb byly zvoleny dva hlavní produkty bank – běžný účet a úvěr. Běžný účet je základním produktem bank. Pokud ho klient nemá u banky založený, nemůže prakticky využívat žádné další produkty. V bakalářské práci byly nejprve popsány podnikatelské účty jednotlivých bank, které mají ve své nabídce. Na základě určených kritérií byly účty přehledně znázorněny v tabulkách. Pomocí nich se poté dalo s účty lépe pracovat. Účty byly rozděleny do dvou skupin. V první byly účty určené primárně podnikatelům a menším podnikům. Druhou skupinu tvořily účty pro střední podniky. Srovnávány byly účty zvláště pro obě kategorie. Komparace probíhala pomocí bodového hodnocení. Aby bylo možné provést celkové porovnání, bylo nutné pracovat stále se stejnými kritérii. Závěrečné shrnutí vycházelo z předešlých tabulek a ze subjektivního pohledu. Následovalo vždy zhodnocení, který účet by byl pro klienta nejvhodnější.

Pro analýzu bankovních úvěrů byly vytvořeny dva modelové příklady. Situace, které v reálném životě často nastávají. Oba příklady měly za účel zjistit, jaký konkrétní produkt jsou banky schopné nabídnout klientovi. ČS i GE Money Bank v obou modelových situacích dokázali nabídnout potencionálnímu klientovi produkt, který vyhovoval jeho požadavkům

a potřebám. ČSOB v prvním případě nevyhověla, ale ve druhém již byla schopna nabídnout úvěr.

Vstupní informace, které byly potřeba pro analýzu podnikatelských účtů a úvěrů byly zajištěny prostřednictvím osobních rozhovorů s pracovníky jednotlivých institucí.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Banka roku. *Fincentrum Banka roku 2012* [online]. 2002-2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.bankaroku.cz/vysledky/>
- [2] BUCHTA, Miroslav. *Nauka o podniku: pro kombinovanou formu studia*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008, 129 s. ISBN 978-80-7395-107-8.
- [3] Business.center. *Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách: Část první: Základní ustanovení* [online]. 1998-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/banky/cast1.aspx>
- [4] Business.center. *Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník: Hlava I: Základní ustanovení* [online]. 1998-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>
- [5] CSAS. *Pojištění* [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-instituce/podnikatele-a-male-firmy/pojisteni-d00009165>
- [6] CSAS. *Profil České spořitelny* [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/o-nas/profil-ceske-sporitelny-d00014413>
- [7] CSAS. *Spoření a investování* [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-instituce/podnikatele-a-male-firmy/sporeni-a-investovani-d00009166>
- [8] CSAS. *Účty a platby* [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-instituce/podnikatele-a-male-firmy/ucty-a-platby-d00009182>
- [9] CSAS. *Úvěry* [online]. [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-instituce/podnikatele-a-male-firmy/uvery-d00018447>
- [10] CSOB. *Elektronické bankovníctví* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/default.aspx>
- [11] CSOB. *O společnosti ČSOB* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Csob/O-CSOB/Profil-CSOB/Stranky/default.aspx>

- [12] CSOB. *Podnikatelé, malé a střední podniky* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Stranky/default.aspx>
- [13] CSOB. *Účty a platební styk* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Ucty-a-platebni-styk/Stranky/default.aspx>
- [14] CSOB. *Úvěry* [online]. 2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Uvery/Stranky/default.aspx>
- [15] ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011, 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [16] DVOŘÁK, Petr. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2001, 471 s. Praktické příručky (Linde). ISBN 80-720-1310-6.
- [17] Eur-lex.europa. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES: ze dne 14. června 2006* [online]. [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006L0048:CS:HTML>
- [18] Gemoney. *Malé firmy: Podnikatelé, živnostníci a firmy s ročním obrátem do 10 milionů Kč* [online]. 2001-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/firmy/male>
- [19] Gemoney. *O společnosti GE Money* [online]. 2001-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/o-nas/ge-money>
- [20] Gemoney. *Střední firmy: Firmy s ročním obrátem do 200 milionů Kč* [online]. 2001-2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/firmy/stredni>
- [21] Interní materiály Česká spořitelna, a.s.
- [22] Interní materiály Československá obchodní banka, a.s.
- [23] Interní materiály GE Money Bank, a.s.
- [24] JUŘÍK, Pavel. *Historie bank a spořitelen v Čechách a na Moravě*. Praha: Libri, 2011, 190 s. ISBN 978-807-2774-883.
- [25] KALABIS, Zbyněk. *Bankovní služby v praxi: Jak se zorientovat v nabídce bankovních produktů*. Brno: Computer Press, 2005, 148 s. ISBN 80-251-0882-1.
- [26] KALABIS, Zbyněk. *Základy bankovníctví: bankovníctví obchody, služby, operace a rizika*. Brno: BizBooks, 2012, 168 s. ISBN 978-80-265-0001-8.

- [27] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, Miroslava MASTNÁ, Václav MASTNÝ a Pavla DUCHOŇOVÁ. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. Praha: C. H. Beck, 2006, 339 s. ISBN 80-717-9381-7.
- [28] MEJSTŘÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Základní principy bankovníctví – Basic principles of banking*. Praha: Karolinum, 2008, 627 s. ISBN 978-802-4615-004.
- [29] POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. Praha: C. H. Beck, 2006, 716 s. ISBN 80-717-9462-7.
- [30] PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2011, 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [31] REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 3. rozš. vyd. Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2011, 689 s. Ekonomie. ISBN 978-80-7418-128-3.
- [32] REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012, 423 s. ISBN 978-80-7261-240-6.
- [33] SEKERKA, Bohuslav. *Bankovníctví*. 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, 115 s. ISBN 80-7194-815-22.
- [34] SEKERKA, Bohuslav. *Bankovníctví 2*. 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2005, 79 s. ISBN 80-7194-815-22.